

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
i Wojskowej Służby Powietrznej
87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl

zmiana treści;
poprzedni nr R-58.

XII 1939

Jan Wozniak

Lesy córki - Nela - Osiedle
Smuzki

Wrocław - Opole

Anna Głuska

ul. Wrocław

UKO Pomorze
ZWZ-AK

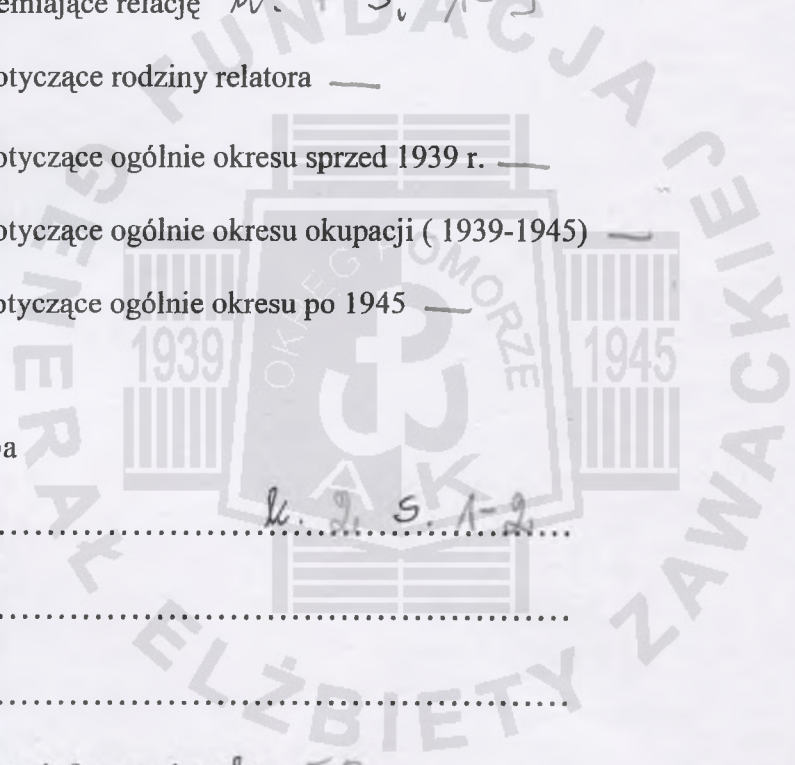
†† Ostrihansky Rudolf
ps. "Aureliusz"
vel Paweł Schultz
M-58/667 Pom.

V. M. K. V

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Ostrianhsy Rudolf
J:K-58/664 Som.
K. O Somone z WZ-1A B.

- I./1. Relacja *k. 5 s. 1-5*
- I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —
- I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —
- II. Materiały uzupełniające relację *k. 7 s. 1-9*
- III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —
- III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —
- III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —
- III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —
- III./5. Inne ... —
- IV. Korespondencja
1. z rodzimymi *k. 2 s. 1-2*
.....
.....
- V. Nazwiskowe karty informacyjne *k. 59*
- VI. Fotografie *dział ikromografii*

1/1. Relacja - Ostrowski Rudolf

1. Nota biograficzna mianowanego autora,
mpis onyż. k. 1 s. 1
2. Program - relacja autorstwa Marii
Wojniak, mpis k. 4 s. 2-5

1/11/11

Rudolf Ostrinansky, płk, "Ludwik", "Pawelek", "Gawel", "Aureliusz"

Używał nazwisk Ferdynand Hoffmann, Paul Schulz, Franciszek Barwicki

Urodził się 25. lipca 1897 r. w Kopkach pow. Nisko w rodzinie pocho-

denie węgierskiego. Uczestniczył w obronie Lwowa i w wojnie polsko-radzieckiej, odznaczony wówczas srebrnym Krzyżem Wirtuti Militari Vixxxx.

Po wojnie oficer zawodowy, m.in. na stanowisku wykładowcy Centrum Artylerii w Toruniu. W kampanii wrześniowej walczył w Armii "Łódź"; za uczestnictwo w obronie Modlina odznaczony złotym Krzyżem Wirtuti Militari Vixxxx.

Do SZP zaprzysiężony zimą 1939 r. Od marca 1940 r. był komendantem Okręgu ZWZ Poznań. Tam zdekonspirowany, pełnił od września 1941 r.

funkcje komenanta Okręgu ZWZ-AK Pomorze. Aresztowany 13. maja 1943 r., więziony w Toruniu, Inowrocławiu, Poznaniu, Bydgoszczy przebywał w Stutthofie od lata 1944 r. Zbiegł w czasie ewakuacji obozu. Ujawnił się 12.

grudnia 1948 r. i zamieszkał jako rolnik pod Radomiem. Zmarł 5. X 1968 r.

1/11/11

32 **Ostrihansky Rudolf**

1895 -1963/, ps."Ludwik","Rudolf","Pawetek","Gawel","Aureliusz" ,n.o Ferdynad Hoffmann,Paul Schultz,Franciszek Barwicki, ofic.zaw.art.WP,ZWZ-AK.

Ur.25 VII w Kopkach pow.niski ,s.Ludwika i Aranki z d.Denef.Po ukończeniu szkoły ludowej w Jarosławiu uczęszczał do prywatnych szkół średnich w Chyrowie i w Grazu.Następnie studiowała nauki przyrodniczo-rolne w Wiedniu i w Zürichu.W l. 1914-służył w armii austro-węgierskiej po ukończeniu szkoły ofic.art.w Komarno- Sopron/Węgry/.W 1916 w stopniu ppor.walczył na froncie włoskim.,gdzie w bliżej nieznanymi okolicznościach zetknął się z emisariuszem POW z Krakowa. 16 XI 1918 wstąpił do WP w Krakowie skąd w stopniu por.został przydzielony do 11 pa i skierowany na odsiecz Lwowa.Po ukończeniu kursu dowódców baterii w Warszawie, w ramach 8 pa. walczył w wojnie polsko-bolszewickiej.Następnie odbył przeszkolenia w Centrum Wyszkozenia Kawalerii /Grudziadz/ oraz ukończył kurs doskonalenia dowódców batalionów w Rembertowie.Od 6 XI 1924 do 15 IX 1929 był wykładowcą w Centrum Wyszkozenia Artylerii w Toruniu, a następnie w służbie liniowej w Dęblinie i w Łodzi/4 pac/. Na wojnę 1939 zmobilizowany do 28 pal. w stopniu ppłk.Po walkach o Modlin internowany przez Wehrmacht do 14 X 1939 w Działdowie.Po zwolnieniu przez krótki okres przebywał w Radomiu,a po skontaktowaniu się z płkiem Januszem Albrechtem wstąpił do SZP w Warszawie.Do 10 III 1940 był ofic.sztabu gen.Michała Karaszewicza Tokarzewskiego/"Doktor"/,a następnie w ramach ZWZ był oficerem do zleceń płka Stefana Roweckiego/"Rakoń"/.Odbył wtedy kurs pracy konspiracyjnej organizowany przez płka Alojzego Horaka.Jednocześnie jako desygnowany na komendanta Okręgu Poznańskiego ZWZ kontaktował się z przedstawicielami Ojczyzny z Poznania.Z nominacją na komendanta Okręgu udał się. do Poznania 6 VI 1940.W podróży osłaniała go grupa żołnierzy ZWZ dowodzona przez kpt.Zygmunta Waltera-Janke/"Gertruda"/.Przez ppor.Franciszka Pawełę/"Jarociński"/ został zameldowany policyjnie w mieszkaniu Państwa Biegałów przy ul. Kanałowej 6 na nazwisko Paul Schultz.Jako łączniczki przydzielono mu

1/1/3

Halinę Smorawińską/"Myszka"/ i Gabriele Juszczak/"Ela"/.Wieczorem 6 VI 1940 wziął udział w zorganizowanym przez Ojczyznę spotkaniu w mieszkaniu Stanisława Jeske na Wierzbicicach, gdzie zatwierdził skład osobowy tymczasowego sztabu Okręgu.Następnego dnia przejął pod swoją komendę zorganizowane przez por.rez.Czesława Surmę/"Korzeniowski"/ WKZO.Zatwierdził też nominacje dla komendantów ZWZ w Ostrowie Wlkp.,Poznaniu i w Gnieźnie.Do września 1940 realizował za pośrednictwem por Adama Stefana Schmidta liczne rozmowy scaleniowe z WOZZ, NOB, OJN.Ustalił też zasady współpracy z Głównym Delegatem Rządu RP na ziemi wcielone do Rzeszy. Przez Cz.Surmę uzyskał fałszywe dowody zatrudnienia w niemieckiej firmie Wach und Schliesgesellschaft. Jesienią 1940 zorganizowano mu lokal kawaterowy w Fundacji Kórnickiej w Kórniku,co wykorzystał do rozbudowy struktur ZWZ w pow.średzkim i śremskim W następnej kolejności inicjował strukury ZWZ w Wągrowcu,Czarnkowie,Obornikach i w Chodzieży. Na przełomie 1940 i 1941 przyjął opracowany w KG ZWZ podział Okręgu na Inspektoraty Rejonowe /IR/. IR Nowy Tomyśl planował utworzyć przy pomocy NOB.,co przerwała dekonspiracja organizacji przez Gestapo.

W początkach 1941 doszło do sporu kompetencyjnego O. z komendantem Okręgu ZWZ Łódź w sprawie przynależności do Okręgu Poznańskiego IR Kalisz.Konflikt na jego niekorzyść rozstrzygnęła KG ZWZ .W pracach organizacyjnych wykorzystywał sugestie zgłaszane mu z ramienia Ojczyzny przez por.rez.Kiryła Sosnowskiego/"Konrad"/.,ktore realizował przy pomocy adiutanta ppor Jerzego Kamińskiego/"Scibor"/.W kontaktach z KG ZWZ za sprawą Ojczyzny stał na stanowisku objęcia jednolitym dowodzeniem obszarów Wielkopolski i Pomorza.Doprowadził do ścisłej współpracy z konspiracją SL w Poznaniu,zaliczając podległe jej struktury BCh do rezerwy Okręgu Poznańskiego ZWZ.Zawarcie podobnego układu z SN przerwała dekonspiracja w szeregach NOB.W 1941 przeprowadził też rekonstrukcję sztabu Okręgu.Działania te przerwała dekonspiracja sztabu IR Poznań-Miasto,a następnie licznych struktur Okręgu .Ostrzeżony przez

T/11/4

ppor. J. Kamińskiego / "Scibor" / opuścił niezwłocznie Poznań udając się do Warszawy. Po krótkotrwałym urlopie został mianowany komendantem Okręgu Pomorskiego AK. Po nawiązaniu kontaktów z mjr. Józefem Chylińskim zlecił mu dowodzenie Okręgiem ograniczając się do inspekcji w Toruniu, Włocławku i w Brodnicy. 13 V 1943 przy próbie przekroczenia granicy GG w Nowym Dworze został aresztowany na podstawie listu gończego Gestapo z Poznania. Poddany ciężkiemu śledztwu w Domu Żołnierza i w Forcie VII. By przerwać jego milczenie zmuszono go do towarzyszenia w egzekucji ppor. AK, lekarza Zenona Meisnerowskiego. W czasie przesłuchań uparcie podtrzymywał wersję o swojej drugorzędnej i symbolicznej roli w ZWZ-AK. W przerwie śledztwa przekazano go do dyspozycji Gestapo w Bydgoszczy, za pośrednictwem placówki kierowniczej Gestapo w Inowrocławiu. Latem 1944 śledztwo zawieszono z uwagi na trwające poszukiwania Kiryła Sosnkowskiego. Tymczasowo został osadzony w KL Stutthof. Przetrwał tam dzięki opiece współwięźnia Leona Tojzy i jego rodziny. W czasie ewakuacji obozu w styczniu 1945 zbiegł z transportu i przez Bydgoszcz / gdzie zatrzymał się u L. Tojzy / udał się do Radomia. 12 XII 1945 za namową płka Jana Mazurkiewicza / "Radosław" / ujawnił swoją wojenną działalność konspiracyjną w MBP. Do 1963 prowadził małe gospodarstwo rolne pod Radomiem. Zmarł nagle we Wrocławiu 5 X 1963. Pochowany na cmentarzu w Radomiu. Odznaczony Krzyżem Virtuti Militari IV klasy, Krzyżem Walecznych trzykrotnie, Krzyżem Niepodległości, Krzyżem AK, Medalem Wojska po raz 1, 2, 3 i 4. Żona Maria z d. Gierycz, dzieci: Aranka, Teresa, Rudolf i Andrzej.

CAW, Akta personalne t. 588, FAK-I/1 Organizacja Okręgu Poznańskiego AK, zbiory prywatne dr Aranki Kiszki we Wrocławiu. i Antoniego Sanojcy w Warszawie, PSB, t. 24, s. 477-478, WSB s. 536-537.

Edward Serwański, Wielkopolska w cieniu swastyki, Warszawa 1970, Marian Woźniak, Rudolf Otrihansky. /W:/ Zasłużeni Pomorzanie w latach II wojny światowej. Szkice biograficzne, Wrocław 1984, s. 143-149, Okręg Pomorze Armii Krajowej w dokumentach, wydali

T/1/5

Bogdan Chrzanowski, Andrzej Gąsiorowski, Jan Sziling, Toruń 1991, Tadeusz Jaszowski, Okręg Pomorski Armii Krajowej. Podokręg Południowo-Wschodni, Toruń 1996, Krzysztof Komorowski, Konspiracja Pomorska 1939-1947, Gdańsk 1993, s. 136-138, Walka podziemna na Pomorzu w latach 1939-1945. W 50 rocznicę powstania Służby Zwycięstwu Polski, Materiały sesji ,red. Jan Sziling, Bogdan Chrzanowski , Pomorski Okręg Służby Zwycięstwu Polski Związku Walki Zbrojnej - Armii Krajowej/W:/ Z dziejów konspiracji wojskowej na tzw. ziemiach wcielonych do Rzeszy 1939-1945, red. Bogusław Polak, Koszalin 1988.

Marian Woźniak

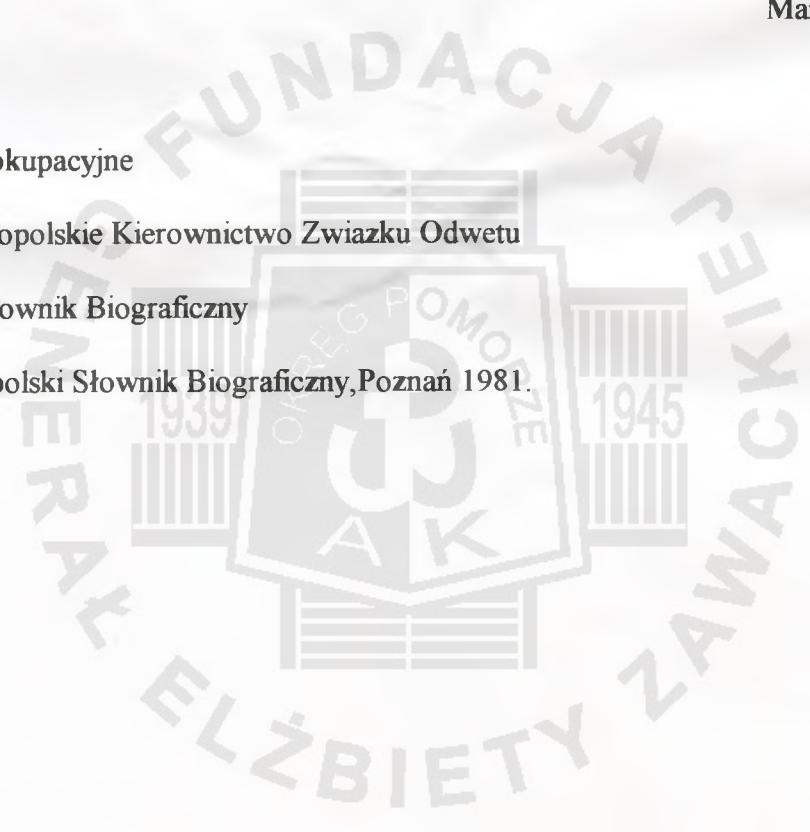
Skróty:

no-nazwisko okupacyjne

WKZO-Wielkopolskie Kierownictwo Związku Odwetu

PSB-Polski Słownik Biograficzny

WSB-Wielkopolski Słownik Biograficzny, Poznań 1981.

II. Materiały uzupełniające reżyserski -
- Ostrowski Rudolf

1. Marian Wozniak, art. Podziemne Wielkopolskie, Wrocławski Tyg. Katolików, nr 50 z 16. XII 1979, oryg. k. 2 s. 1-2
2. Marian Wozniak, Rudolf Ostrowski, [w:] Zastępcom Pomoranie..., Gdańsk 1984, s. 143-144 k. 1 s. 3-4
3. Biogram „Ostrowski Rudolf”, [w:] Słysztof Skomrowski, Konspiracja pomorska 1939-1947, Selsykom, Gdańsk 1993, s. 136-138, kserokop. k. 1 s. 5-6
4. Marian Wozniak, „biogram Ostrowski Rudolf”, [w:] Słysztof Skomrowski, Konsp. pomorskiej 1939-1945, Toruń 1994, w. 3, s. 125-127, kserokop. k. 2 s. 7-8
5. Grzegorz Górski, Pomorscy konspiratorzy - pęk Rudolf Ostrowski, Nowości, nr 17/1989, oryg. k. 1 s. 9

Podziemna Wielko- polska

NIELATWO było piszącemu określić adekwatnym tytułem rozważania nad najnowszą książką Zenona Szymankiewicza*) Wbrew bowiem pozorom, jakie sugeruje tytuł „Spadochrony nad okupowaną Wielkopolską”, praca ta zawiera splot najistotniejszych problemów Podziemnej Wielkopolski w latach okupacji hitlerowskiej. Książka jest ukoronowaniem ponad dziesięcioletnich badań, w toku których niezależnie od nowych ustaleń, autor poddał ponownej weryfikacji większość faktografii wynikającej z historycznego piśmiennictwa, dotyczącego wielkopolskiego Ruchu Oporu w latach 1939—1945. Chodziło tu szczególnie o dzieje Poznańskiego Okręgu Związku Walki Zbrojnej — Armii Krajowej. W rezultacie tych badań zarysowano wymowny obraz wysiłku zbrojnego ludu wielkopolskiego pod hitlerowską okupacją, obraz po raz pierwszy godny faktycznego wkładu walczącej Wielkopolski.

Wyniki badań autora mogłem obserwować w toku ich narastania, gdyż zajął się one z prowadzonymi przeze mnie badaniami nad wielkopolską konspiracją wojskową w jej aspekcie organizacyjno-prawnym. Mogłem też stosunkowo wcześniej docenić wielką wagę odkrywczych spojrzeń dr. Zenona Szymankiewicza w dziele opracowania losów Wielkopolski pod hitlerowską okupacją¹⁾. Autor jest też znany czytelnikom Wielkopolski. Niezwykle trafnie w tym względzie przedstawił go, recenzując książkę, znakomity historyk prof. dr hab. Jerzy Topolski pisząc: „Autor znany jest już czytelnikom jako znawca wielu zagadnień dotyczących okupacji hitlerowskiej na terenie wcielonego do Rzeszy tzw. Kraju Warty, przede wszystkim Wielkopolski. Jego pasja historyczna, szczególnie w odniesieniu do badania dziejów września 1939 r. i dramatycznych losów Wielkopolski w okresie II wojny światowej, rozbudzona została przez śmierć ojca-lotnika, w czasie niemieckiego bombardowania Ławicy 1 września 1939 r.”.

Wprowadził
Syg. Skabaliński, 16.12.1979

Dr Zenon Szymankiewicz przedstawia w taki sposób sprezcowany w tytule problem, aby zajął się on z możliwie największą gamą zagadnień podziemnej Wielkopolski, czyniąc równie ważnym tekst zasadniczy jak i przypisy. Godzi się przy tym podkreślić, że większość tych zagadnień ujęto po nowatorsku, przy czym autor wykazał tu niebywałe znanstwo. W pierwszych rozdziałach książki czytelnik zostaje wprowadzony w wyrazisty obraz sytuacji Polaków w tzw. Kraju Warty. Sytuację tę zarysowano na tle czynników demograficznych Wielkopolski. Ramę obrazu stanowi szczegółowa analiza niezwykle ciężkiego systemu okupacyjnego „ziem wcielonych do Rzeszy” w ramach tzw. Kraju Warty (Warthegau). O randze przypisywanej przez autora właściwemu naświetleniu ram tematu, jego tła, świadczy fakt, iż o mówieniu warunków do działalności polskiego ruchu oporu poświęcił rozdziały I—II i VII, doskonale zdając sobie sprawę, że dopiero na tle ciężkiej sytuacji Polaków zamieszkujących tzw. Kraj Warty można zrozumieć i właściwie ocenić ich walkę.

Analizując sytuację Wielkopolski autor wprowadza nowatorskie cechy jej rozwoju. Konsekwencją takiego ujęcia są nowe, poprawne określenia faz rozwojowych wielkopolskiej konspiracji. Niezwykle ważnym spostrzeżeniem autora jest podkreślenie aktywizacji działań Poznańskiego Okręgu AK w latach 1943—1944. Jest to spojrzenie nowe, różniące się od dotychczasowych ocen, przemawiających z historycznego piśmiennictwa. Z tego faktu Z. Szymankiewicz doskonale zdaje sobie sprawę. Jego stanowisko wynika wszakże z gruntownych badań, opartych o źródła różnych proveniencji. Szczególnie wnikliwie badano źródła niemieckie konfrontując je z dokumentacją wielkopolskiej konspiracji. Szkoda, że obie grupy źródeł zachowały się w stanie szątkowym. Autor słusznie zauważa, że wzrost

CIĄG DALSZY NA STR. 10

WTK 9

Nr 50

16.XII.1979 r.

WTK katalok

Wprowadził
Syg. Skabaliński, 16.12.1979

11/11

aktywności bojowej Poznańskiego Okręgu wiązał się z działalnością wybitnego żołnierza Polski Walczącej, płk. Henryka Kowalówki. Ten zasłużony oficer objął dowodzenie w Wielkopolsce wiosną 1942 r. po dekonspiracjach dwóch kolejnych dowódców Poznańskiego Okręgu. Płk Henryk Kowalówka (ps. „Dziedzic”, „Profesor”, „Kosiarz”, „Dzierżawca”, „Zrab”) przy pomocy ofiarnych współpracowników sztabu stawiał sobie za cel osiągnąć, wbrew wszystkim przeciwnościom obiektywnym, zdolność bojową szeregów wielkopolskiej konspiracji wojskowej. W latach 1942–1944 powstały w Wielkopolsce pierwsze oddziały partyzanckie, opracowano plan operacyjny okręgu, podjęły działalność patrole bojowe Kedywu. Bliskie było rozwiązanie zaopatrzenie okręgu w broń. Pomimo permanentnych aresztowań rosły szeregi wielkopolskiej konspiracji. W ten sposób owocowało doświadczenie i ofiarnostwo tego wielkiego żołnierza podziemia, który za walkę na obszarze Wielkopolski oddał życie pod ścianą śmierci gestapowskiego obozu śledczego w Żabikowie pod Poznaniem.

W okresie dowodzenia okręgiem przez płk. H. Kowalówkę pojawili się na tym obszarze radzieccy i polscy skoczki-wywiadowcy. Wielu z nich posiadało za sobą okres działania w Generalnej Guberni, gdzie przypadło im współdziałać z leśnymi oddziałami polskiej lewicy rewolucyjnej. W Wielkopolsce zastali sytuację diametralnie różną. Nie było tu większych lasów, brakowało taktycznych oddziałów Gwardii i Armii Ludowej. Wywiadowcy znajdowali jednak oparcie w ciemniejszej przez okupanta polskiej ludności. Życzliwej pomocy udzielali im żołnierze, dziesiątkowane przez Gestapo, okręgu AK. Autor przekonująco dowodzi tych faktów, wplatając w tekst oceny samych skoczki-wywiadowców. Bez współpracy polskiej ludności i żołnierzy wielkopolskiej konspiracji zadania stawiane zwiadowcom przez dowództwo radzieckie były niewykonalne. Truizmem byłoby podnoszenie znaczenia tych zadań. Chodziło tu przecież o operacyjne rozpoznanie przedpola frontu. Sama zaś współpraca ludności i żołnierzy wielkopolskiego podziemia ze zwiadowcami radzieckimi raz jeszcze potwierdziła patriotyzm i realizm polityczny mieszkańców Ziemi Zachodnich.

Na kartach książki Szymankiewicza odnajdujemy pełną genezę operacji desantowania w Wielkopolsce. Formę i początek radzieckiej akcji desantowania oddziałów zwiadowczych na obszarze tzw. Kraju Warty stanowił zrzut pięciuosobowej grupy polskiej lewicy demokratycznej, której dowódcą był kpt. Mikołaj Arciszewski. Zrzut ten został dokonany w okolicach wsi Zofiówka pod Bełchatowem, nocą z 18 na 17 sierpnia 1941 r. Grupa posiadała rozległe zadania wywiadowcze. Wiadomo wszakże, że podobne operacje miały miejsce w

1942 r. Wykonywano je w obszarze wschodnim tzw. Kraju Warty. W lipcu odnotowano po raz pierwszy fakt lądowania radzieckich zwiadowców w centrum tego obszaru, w rejonie Szamotuł. Największe nasilenie osiągnęła radziecka akcja zrztowa w 1944 r. W rozdziałach V, VIII–XIV Szymankiewicz udowodnił, iż zrztami objęto wówczas cały obszar tzw. Kraju Warty, a szczególnie Wielkopolski. Według szacunków autora desantowano w obszarze Wielkopolski 25–35 grup zwiadowczych, obejmujących 250–300 żołnierzy. Oddziały te toczyły boje z przeważającymi siłami okupanta, ponosząc znaczne straty. Kontracje okupanta dosięgały także ludności cywilnej i żołnierzy podziemia, którzy spieszyli zwiadowcom z pomocą. W tych akcjach rozdziło się, daleko przed wyzwoleniem, polsko-radzieckie braterstwo broni.

Autor po raz pierwszy, kompleksowo przedstawił w rozdziale VI operacje zrztowe aliantów zachodnich w obszarze Poznań-

Właściwość służy Rep. Katolickiej

PODZIEMNA WIELKOPOLSKA

skiego Okręgu AK. Problematyka to wielkiej wagi, szczególnie jeżeli zważyć, że były to operacje jedyne na Ziemiach Zachodnich. W rozumieniu dowództwa Poznańskiego Okręgu AK akcje zrztowe miały decydująco złączyć problem braku broni i amunicji w okręgu. Brak tych podstawowych środków uniemożliwiał oddziałom prowadzenie walki i stawał pod znakiem zapytania los planowanych działań powstańczych. Wagę tego problemu charakteryzują dobitnie ustalenia Szymankiewicza. Wynika z nich, iż całe uzbrojenie okręgu przed zrztami pozwalało na uzbrojenie zaledwie jednego plutonu AK. Inaczej rozumiano te operacje w Samodzielnym Wydziale Krajowym Sztabu Naczelnego Wodza w Londynie. Nie odrzucając uznania wysiłku organizacyjnego okręgu, uznano powyższe operacje jako szkoleniowo-próbną. Nie oznacza to, by były to operacje łatwe. Trzeba bowiem wziąć pod uwagę fakt, że w celu wykonania operacji samoloty, bez osłony musiały dotrzeć do pilnie strzeżonych obszarów, leżących u bram starej Rzeszy. Niemniejsze były zadania przygotowujących w warunkach potwornego terroru placówki żołnierzy podziemia. Warunki polityczne, topograficzne i geograficzne obszaru Wielkopolski stawały powodem akcji zrztowych pod znakiem zapytania. Nie bacząc na niebezpieczeństwa zapowiedź operacji zrztowych przyjęto w Poznańskim Okręgu entuzjastycznie. Szymankiewicz słusznie zauważa elementy propagandowe operacji zrztowej i ich wpływ na przyspieszenie akcji scaleniowej AK. Dalsze wywody autora wskazują, że zapowiedź 6 akcji zrztowych odczy-

tano w Wielkopolsce jako początek dalszych operacji. Świadczy o tym przygotowywanie dużej liczby placówek odbiorczych, na dalsze terminy zrztów. Samo przygotowanie placówek odbiorczych, przygotowanie ich dokumentacji wymagało zaangażowania dużej liczby żołnierzy podziemia.

Skutki operacji zrztowych broni dla AK były w Wielkopolsce tragiczne. Rozpoczęły się masowe aresztowania. Tło tych aresztowań wymaga dalszych badań. Osady autora w tym względzie wydają się być przedwczesne. Problematyka ta wiąże się ze sprawą zdrady szefa II Wydziału sztabu komendy okręgowej mjr Jerzego Kurpisza (ps. „Nyś”). Uważam za konieczne jej bliższe

przedstawienie, gdyż w przeciwnym wypadku może prowadzić do nieprawdziwych uogólnień. Mjr łączności Jerzy Kurpisz znalazł się po kampanii wrześniowej w Oflagu, skąd został zwolniony na interwencję rodziny von Bach-Zelewskich, do których o pomoc zwróciła się jego matka, nosząca rodowe nazwisko Bach-Zelewska. Po przybyciu do Poznania mjr Kurpisz, za pośrednictwem szefa V Wydziału Komendy Okręgowej ZZW por. Tadeusza Janowskiego (ps. „Grad”, „Wojmir”) został wprowadzony do organizacji. Wykonywał bardzo ofiarnie szereg prac koncepcyjno-sztabowych. Wszelkie domysły na temat jego wcześniejszej współpracy z Abwehrstelle bądź Gestapo nie zostały dotąd udowodnione. Faktem jest natomiast, że jego żona była Niemką i zamieszkiwała w Warszawie.

Po objęciu w marcu 1942 r. stanowiska komendanta Poznańskiego Okręgu przez płk. H. Kowalówkę, mjr J. Kurpisz nadal mieszkał w Poznaniu i aktywnie działał w dziesiątkowanej aresztowaniami sieci organizacyjnej, zdekonspirowanego płk. Rudolfa Ostrihansky'ego. Sieć ta dla uniknięcia ewentualnej infiltracji agentury Gestapo była izolowana od odtwarzanej organizacji. Gdy aresztowania uciły płk H. Kowalówka, z racji braków kadrowych zdecydował się sięgnąć do mjr Kurpisza. Personalnie brak było jakichkolwiek przeciwwskazań. Tym sposobem objął stanowisko szefa II Wydziału w sztabie okręgu. Planowano, by w przyszłości objął stanowisko szefa sztabu. Kontakt z nim utrzymywał z ramienia płk H. Kowalówki pełniący obowiązki szefa sztabu kpt. Jan Kamiński. Dlatego

kontaktu był ustalony specjalny, nie używany nigdzie, pseudonim mjr. J. Kamińskiego — „Czarneczek”.

W połowie maja 1943 r. Gestapo zdekonspirowało sieć mjr J. Kurpisza. Nastąpiły dotkliwie aresztowania. Osadzony w Forcie III w Poznaniu mjr J. Kurpisz został poddany niezwykle brutalnemu śledztwu. Usiłował popełnić samobójstwo, lecz Gestapo go odratowało. W takich warunkach Kurpisz załamał się i złożył obszerny zeznanie, a następnie podpisał współpracę z Gestapo, o czym już szczegółowo pisze w swej książce dr Szymankiewicz. Trzeba też podkreślić, że dopiero pod koniec czerwca poznańskie Gestapo urządziło mistyfikację ucieczki mjra J. Kurpisza, której szczegółowy opis przedstawiła komendantowi okręgu płk. H. Kowalówce łączniczka używająca pseudonimu „Maria”. Raport „Marii”, łącznie z meldunkiem szefa II Wydziału inspektoratu rejonowego AK w Ostrowie (Albin Glapa) por. Huberta stanowiły podstawę do skazania Kurpisza za zdradę na karę śmierci. Z książki wiemy, że w ostrzeżeniu skierowanym przez wyższego dowódcę SS i Policji do wszystkich posterunków o ewentualności zrztów, z nieznanymi powodów okupant wymienił zdrajcę z nazwiska, używając także łatwego do identyfikacji dla AK specjalnego pseudonimu mjra J. Kamińskiego. Wyrok na zdrajcę został wykonany w Warszawie przez patrol bojowy Oddziału Łączności sztabu Komendy Głównej AK. O takim biegu sprawy zdecydowało dodatkowe śledztwo kontrwywiadu, w którym ustalono, że Kurpisz otrzymał zlecenie Gestapo do rozpracowania Oddziału Łączności. W moim przekonaniu zdrada mjra J. Kurpisza w przedstawionych okolicznościach miała nieco inny charakter niż to sugeruje autor książki, a tym samym jej wpływ na rozmiar aresztowań w Poznańskim Okręgu AK może być również dyskusyjny. Sprawy te wymagają jednak dalszych badań, które zapowiada zresztą sam autor książki. Wierzę, że swą dociekliwość uwolni nas od wszelkich wątpliwości.

Książka dr. Zenona Szymankiewicza należy do tej grupy piśmiennictwa historycznego, które czyta się z największą uwagą. Wzorowa jej konstrukcja i piękny język zapewniają jej poczesne miejsce na rynku czytelnictwa, a dla historyków stanowić będzie źródło twórczych inspiracji.

MARIAN WOŹNIAK

^{*)} Zenon Szymankiewicz: Spadochrony nad okupowaną Wielkopolską. Wyd. Poznańskie, Poznań 1979 r. s. 387, 44 fotografie, 2 mapki, nakład 10 000 egz.

1) Autor postanowił przerwać pasję powielania przez kolejnych autorów prac historycznych błędnych ustaleń pionierów historii wielkopolskiej konspiracji, weryfikując twórczo większość ich ustaleń.

2) Jerzy Topolski „Pochwała metody”, Głos Wielkopolski z 28/29.VII. 1979 r. Por: Tadeusz Bartkowiak: „Ludzie »Cichego Frontu«”, Gazeta Zachodnia nr 183 z 18.VIII.1979 r.

„Zestawienie Porównawcze”

gdzieś 1984

11/13

RUDOLF OSTRIHANSKY
(1895—1963),
pułkownik Wojska Polskiego
i Armii Krajowej

Rudolf Ostrihansky (ps. „Ludwik”, „Rudolf”, „Pawełek”, „Gaweł”, „Aureliusz”, „Ferdynand Hoffmann”, „Paul Schultz”, „Franciszek Barwicki”) urodził się 25 lipca 1895 r. w Kopkach, pow. Nisko, w rodzinie węgiersko-francuskiego pochodzenia, z ojca Ludwika i matki Aranki z Denefów. Ojciec Ostrihanskyego wywodził się z inteligenckiej rodziny, którą przez całe pokolenia cechował kosmopolityzm. Był absolwentem wiedeńskiej Hochschule für Bodenkultur. Studia kontynuował w Szwajcarii. Choć przez wiele lat zarządzał majątkiem ziemskim w Rudniku nad Sanem, nie wykazywał żadnego zainteresowania sprawami polskimi. Językiem polskim władał niezwykle słabo. Matka Ostrihanskyego Aranka była rodowitą Węgierką urodzoną w Pusta-Acs. Od młodych lat uczestniczyła w patriotycznej konspiracji antyaustriackiej. Jej patriotyzm zbliżył ją do kręgów polskiego wychodźstwa na Węgrzech. Do związków z Polską nie przyznawała się, powołując się na pochodzenie francuskie. W rodzinie Ostrihanskyego używano języka niemieckiego.

Ostrihansky uczył się w szkołach Jarosławia, Chyrowa i Grazu. Idąc w ślady ojca, podjął studia w Hochschule für Bodenkultur

11/4

w Wiedniu. Sprawami polskimi nie zajmował się. W 1913 r. przerwał studia, zgłaszając się ochotniczo do austro-węgierskiej Szkoły Podchorążych Artylerii w Komarno (na Węgrzech).

Wybuch pierwszej wojny światowej zastał Rudolfa Ostrihanskyego w czasie odbywania praktyki oficerskiej, w stopniu podporucznika. Został skierowany na front włoski, gdzie zetknął się z polską konspiracją wojskową. W nie znanych bliżej okolicznościach nawiązał Ostrihansky kontakty z Polską Organizacją Wojskową, a w 1918 r. zgłosił się ochotniczo do tworzącego się Wojska Polskiego, w stopniu porucznika artylerii. Jako liniowy oficer artylerii Wojska Polskiego brał udział w odsieczy Lwowa, a następnie w walkach nad Berezyną. W czasie kontrofensywy radzieckiej 1920 r. został czasowo przeniesiony do dywizyjnej artylerii 14 Wielkopolskiej Dywizji Piechoty. Determinacja w walce i niebywałe męstwo przyniosły Ostrihanskyemu odznaczenie Krzyżem Virtuti Militari V klasy.

Zawarty w 1922 r. przez Ostrihanskyego związek małżeński z Marią Walerią z Gierczów zdecydował ostatecznie o jego związaniu się z Polską. W latach 1921—1935 Ostrihansky pełnił różne funkcje w Wojsku Polskim w stopniu kapitana. Awansowany wkrótce do stopnia majora, był wykładowcą w Centrum Wykształcenia Artylerii w Toruniu. W 1937 r., po awansowaniu do stopnia podpułkownika, Ostrihansky został skierowany na stanowisko zastępcy dowódcy 4 Pułku Artylerii Ciężkiej w Łodzi.

Kampanię wrześniową odbył w ramach Armii „Łódź”, na stanowisku dowódcy 28 Pułku Artylerii Lekkiej. Za bohaterstwo wykazane w walkach w obronie Modlina został odznaczony Krzyżem Orderu Virtuti Militari IV klasy. Po kapitulacji Modlina dostał się do niewoli. Po kilkudniowym pobycie w Modlinie został osadzony w obozie przejściowym w Działdowie.

Zimą 1939/1940 r., po zmyleniu straży, Ostrihansky opuścił obóz, udając się bez zezwolenia i dokumentów do Radomia, z zamiarem odszukania rodziny żony. Przypadkowe spotkanie ze znanym mu z okresu przedwojennego płkiem Januszem Albrechtem dało asumpt do wstąpienia do Służby Zwycięstwu Polski (SZP). Po zaprzysiężeniu oraz wyposażeńiu w dokumenty legalizacyjne Ostrihansky wyjechał do Warszawy, z poleceniem

dotknięciem na stronach 145-150

autor skłonił - Marian Woźniak

s. 178
 listem osobnym pod Dobrym imieniem
 Gndre (Edward Dątkowski)
 w Modlinie zabrał rodzinę z gm. Woźniaków

OSTRIHANSKY RUDOLF

(lub Ostrihański) ps. „Aureliusz”, „Ludwik”, „Rudolf”, „Pawełek”, „Gawel”, przybrane nazwiska Ferdinand Hoffmann, Paul Schulz, Franciszek Barwicki (1895-1963), pułkownik Wojska Polskiego, komendant Pomorskiego Okręgu ZWZ-AK.

Urodzony 25 VII 1895 w Kopkach (d. pow. niski) w rodzinie pochodzenia węgiersko-francuskiego — Ludwika i Aran-

ki z Denełów. Jego ojciec był kosmopolitą, absolwentem uczelni austriackiej i szwajcarskiej, rządcą majątku ziemskiego nad Sanem, a matka Węgierką zblizoną do kręgów polskiego wychodźstwa na Węgrzech. Kształcił się w Jarosławiu, Chyrowie i Grazu, rozpoczął też studia rolnicze w Wiedniu. Od listopada 1914 do 30 października 1918 w armii austro-węgierskiej. Na przełomie 1914 i 1915 w szkole oficerskiej rezerwy artylerii w Sopron, ukończył ją w stopniu chorążego. Do sierpnia 1915 w 28 pułku artylerii polowej na froncie czarnogórsko-albańskim, a następnie w 22 pułku artylerii górskiej na froncie włoskim. Od 1916 dowódca batalionu zapasowego w stopniu podporucznika. Od 3 XI 1918 w Wojsku Polskim zweryfikowany w stopniu porucznika. 16 XI 1918 zameldował się w Krakowie i od stycznia 1919 do 6 VI 1919 walczył na froncie lwowskim w 3 baterii 11 pułku artylerii polowej przeciwko Ukraińcom i Rosjanom. Od 6 VI do 16 VII 1919 w 8 pułku artylerii polowej w Warszawie, a następnie do 15 IX t.r. na kursie dowódców baterii w Rembertowie. Po ukończeniu szkolenia dowódca baterii w 8 pułku artylerii na froncie polsko-bolszewickim. Od 28 XI 1922 w Centrum Wyszkożenia Kawalerii w Grudziądzu, a od 27 IX 1923 do 21 XII t.r. w Centrum Szkolenia Kawalerii w Rembertowie, potem zaś do 23 III 1924 na kursie doskonalenia dowódców batalionów w DCWA w Rembertowie; w okresie 1 IV 1924 — 2 X 1924 kontynuował szkolenie na kursie dowódców dywizjonów na Pogórze (Toruń), by po urlopie od 6 XI 1924 objąć stanowisko wykładowcy w Oficerskiej Szkole Artylerii w Toruniu. Od 16 IX 1929 ponownie w służbie liniowej jako dowódca dyonu: w 28 pułku artylerii lekkiej w Dęblinie, a od 1937 w 4 pułku artylerii ciężkiej w Łodzi. Podczas kampanii wrześniowej dowódca 28 pal w 28 DP; od 14 IX

do kapitulacji 29 IX 1939 w obronie twierdzy Modlin pod rozkazami gen. Wiktora Thommee, od którego otrzymał wyrazy szczerzego uznania. Potem w niewoli niemieckiej. W połowie października 1939 zwolniony z obozu jenieckiego w Działdowie udał się do rodziny w Radomiu; po Bożym Narodzeniu w Warszawie. Do marca 1940 w dyspozycji KG ZWZ. Po przyjęciu propozycji objęcia komendy Poznańskiego Okręgu ZWZ i niezbędnych konsultacjach z przedstawicielami konspiracji wielkopolskiej, 10 III 1940 przerzucony z grupą osłonową kpt. Zygmunta Janke do Poznania, gdzie zatrzymał się w lokalu przy ulicy Mostowej 5. 10 (6) VI 1940 oficjalnie mianowany komendantem okręgu przez Stefana Roweckiego ps. „Grot”. Dążył do integracji inicjatyw konspiracyjnych na całym obszarze Ziemi Zachodnich, łącznie z Pomorzem — wzorem z lat 1916-1919. Doprowadził do podporządkowania ZWZ-AK ważniejszych organizacji wojskowych regionu i rozwoju okręgu poznańskiego. Po aresztowaniu → mjr. Józefa Ratajczaka w końcu listopada 1940 przejął formalnie jego obowiązki, nadzorując Okręg Pomorski ZWZ. Wskutek licznych dekonspiracji na tym terenie jesienią 1941 zagrożony aresztowaniem. 9 IX 1941 ostrzeżony przez kontrwywiad opuścił Poznań i przeszedł do dyspozycji Komendy Głównej w Warszawie. Nie wiedział, że został zdekonspirowany przez gestapo i jest poszukiwany listem gończym. Na początku 1942 postanowił przejąć bezpośrednio dowodzenie Okręgiem Pomorskim z rąk szefa sztabu → mjr. Józefa Chylińskiego po zainstalowaniu się na Pomorzu. Przygotowano mu kwatery konspiracyjne w mieszkaniu Marii Wachowskiej oraz warsztacie szewskim Władysławy i Leona Tojzów w Bydgoszczy przy ulicy Doliny 31 m. 2, a także w leśniczówce pod Dobrzyniem. Ostatecz-

II/16

nie jednak nie pozostał tam na stałe (na Pomorzu przebywał łącznie dwa miesiące). Dowodził okręgiem podczas wyjazdów służbowych lub eksterytorialnie na odprawach z przedstawicielami sztabu Okręgu Pomorskiego w Warszawie. Aresztowany 13 V 1943 podczas kontroli dokumentów na granicy w Nowym Dworze i przekazany do dyspozycji gestapo w Toruniu. Następnie przesłuchiwany i torturowany przez policję w Inowrocławiu, Poznaniu i Bydgoszczy, gdzie był konfrontowany z pojmanymi dwa miesiące wcześniej członkami komendy okręgowej, m.in. Leonem Tojzą ps. „Kiliński”. Latem 1944 skierowany do obozu koncentracyjnego Stutthof, który przeżył, głównie dzięki ofiarnej pomocy rodziny Tojzów. Podczas ewakuacji obozu na pocz. 1945 zbiegł i przedostał się do Bydgoszczy, gdzie znalazł oparcie u Władysławy i Leona Tojzów, po czym udał się do rodziny w Radomskie. Prawdopodobnie po wojnie nie angażował się w działalności DSZ i WiN. 12 XII 1945 ujawnił się jako oficer AK. Zmarł 5 X 1963 we Wrocławiu, pocho-

wany na cmentarzu centralnym w Radomiu.

Awanse: w armii austriackiej: chorąży — początek 1915, podporucznik — 1916; w WP: porucznik — 3 XI 1918, kapitan — 1 VI 1919, major — 1 I 1927, podpułkownik — 1937, pułkownik — 1943.

Odnaczony m.in. Krzyżem Orderu Virtuti Militari V klasy — 10 VIII 1922 (za udział w wojnie polsko-bolszewickiej) i IV klasy — 29 IX 1939 (za udział w kampanii wrześniowej).

Ożeniony 30 XII 1922 z Marią Gieżyżówną. Był ojcem Aranki Ostrihańskiej-Kiszy, dr. praw zam. we Wrocławiu, Teresy Ostrihańskiej-Osieckiej, mgr. filozofii zam. we Wrocławiu, Rudolfa Ostrihańskiego, mgr. inż. górnictwa i Andrzeja Ostrihańskiego, mgr. inż. zam. w Katowicach.

Akta pers., CAW, t. 588; kartoteka AMS; — Relacja Ireny Tojzy (odpis w zbiorach aut.); — M. Krwawicz, *Ostrihansky Rudolf*, PSB, t. 24: 1979 s. 477-478; M. Woźniak, *Rudolf Ostrihansky, w: Zasługi Pomorza w latach II wojny światowej*, Wrocław 1984, s. 143-149; J. Wróblewski, *Armia „Łódź” 1939*, Warszawa 1975, passim.

Krzysztof Komorowski, konspiracja
pomorska 1939-1947. Sylabus,
Gdańsk 1993, s. 136-138

Ostrihansky Rudolf ps. „Ludwik”, „Rudolf”, „Pawełek”, „Gaweł”, „Aureliusz”, przybr. nazw. „Paul Schultz”, „Ferdynand Hoffmann”, „Franciszek Barwicki” (1895–1963), kmdt Okr. Pomorze ZWZ-AK.

Urodzony 25 VII 1895 r. w Kopkach pow. niski; syn Ludwika i Aranki z d. Denef (rodzina pochodzenia francusko-węgierskiego). Po ukończeniu szkoły ludowej w Jarosławiu uczęszczał do prywatnych szkół średnich w Chyrowie i w Grazu (Austria). Następnie studiował nauki przyrodniczo-rolnicze w Wiedniu i w Zurichu. Od 1914 r. po ukończeniu szkoły oficerów artylerii w Komornó-Sopron (Węgry) służył w armii austro-węgierskiej. W 1916 r. w stopniu ppor. walczył na froncie włoskim, gdzie w bliżej nie znanych okolicznościach zetknął się z emisariuszem POW z Krakowa. W dniu 16 XI 1918 r. wstąpił do WP w Krakowie, skąd w stopniu por. został przydzielony do 11 pułku artylerii i skierowany na odsiecz Lwowa. Po ukończeniu kursu dowódców baterii w Warszawie, w ramach 8 pułku artylerii walczył w wojnie polsko-bolszewickiej. Następnie odbył przeszkolenie w Centrum Wyszkożenia Kawalerii w Grudziądzu oraz ukończył kurs doskonalenia dowódców batalionów w Rembertowie. Od 6 XI 1924 do 15 IX 1929 r. był wykładowcą w Centrum Wyszkożenia Artylerii w Toruniu, a następnie w służbie liniowej 4 pac. w Dęblinie i w Łodzi. Na wojnę 1939 r. zmobilizowany do 28 pól w stopniu podpułkownika walczył w Armii „Łódź”. Po walkach o Modlin internowany przez Wehrmacht przebywał do 14 X 1939 r. w Działdowie. Po zwolnieniu przez krótki okres przebywał w Radomiu, a po skontaktowaniu się z płk. Januszem Albrechtem został zaprzysiężony do Służby Zwycięstwu Polski w Warszawie. Do 10 III 1940 r. był ofic. Sztabu Głównego, następnie w ramach Związku Walki Zbrojnej był oficerem do zleceń płk. Stefana Roweckiego. Odbył wtedy kurs pracy konspiracyjnej, organizowany przez płk. Alojzego Horaka. Jednocześnie jako desygnowany na kmdta Okręgu Poznańskiego ZWZ kontaktował się z przedstawicielami „Ojczyzny” z Poznania. Z nominacją na kmdta Okręgu udał się do Poznania 6 VI 1940 r. W podróży ostaniała go grupa żołnierzy ZWZ dowodzona przez kpt. Zygmunta Waltera-Janke ps. „Gertruda”. Przez ppor. Franciszka Pawełę przybr. nazw. „Jarociński” został zameldowany policyjnie w mieszkaniu Biegałów przy ul. Kanałowej 6 na nazw. „Paul Schultz”. Jako łączniczki przydzielono mu Halinę Smorawińską ps. „Myszka” i Gabrielę Juszcak ps. „Ela”. W tym samym dniu (wieczorem) wziął udział w zorganizowanym przez „Ojczyznę” spotkaniu w mieszkaniu Stanisława Jeske na Wierzbicicach, gdzie zatwierdził skład osobowy tymczasowego Sztabu Okręgu. Następnego dnia przejął pod swoją komendę zorganizowane przez por. rez. Czesława Surmę przybr. nazw. „Korzeniowski” Wielkopolskie Kierownictwo Związku Odwetu. Zatwierdził też nominację dla komendantów ZWZ w Ostrowie Wlkp., Poznaniu i w Gnieźnie. Do września 1940 r. przeprowadził za pośrednictwem por. Adama Stefana Schmidta liczne rozmowy scaleniowe z przedstawicielami Wojskowej Organizacji Ziemi Zachodnich, Narodowej Organizacji Bojowej i „Ojczyzny”. Ustalił też zasady współpracy z Głównym Delegatem Rządu RP na ziemi wcielone do Rzeszy.

1/12

11/18

Przez Cz. Surmę uzyskał fałszywe dowody zatrudnienia w niemieckiej firmie Wach-und Schliesgesellschaft. Jesienią 1940 r. zorganizowano mu lokal kwaterowy w Fundacji Kórnickiej w Kórniku, co wykorzystał do rozbudowy struktur ZWZ w pow. średzkim i śremskim. W następnej kolejności inicjował struktury ZWZ w Wągrowcu, Czarnkowie, Obornikach i w Chodzieży. Na przełomie lat 1940/1941 przyjął opracowany w KG ZWZ podział na inspektoraty rejonowe. Insp. Nowy Tomyśl planował utworzyć przy pomocy NOB, co przerwała dekonspiracja tej organizacji przez gestapo.

W początkach 1941 r. doszło do sporu kompetencyjnego Ortrihansky'ego z kmdtem Okręgu ZWZ Łódź w sprawie przynależności do Okręgu Poznańskiego Insp. Kalisz. Konflikt na jego niekorzyść rozstrzygnęła KG ZWZ. W pracach organizacyjnych wykorzystywał sugestie zgłaszane mu z ramienia „Ojczyzny” przez por. rez. Kiryła Sosnowskiego ps. „Konrad”, które realizował przy pomocy adiutanta ppor. Jerzego Kamińskiego ps. „Ścibor”. W kontaktach z KG ZWZ za sprawą „Ojczyzny” stał na stanowisku objęcia jednolitym dowodzeniem obszarów Wielkopolski i Pomorza. Doprowadził do ścisłej współpracy z konspiracją Stronictwa Ludowego w Poznaniu, zaliczając podległe jej struktury Batalionów Chłopskich do rezerwy Okręgu Poznańskiego ZWZ. Zawarcie podobnego układu z SN przerwała dekonspiracja w szeregach NOB. W 1941 r. przeprowadził też rekonstrukcję Sztabu Okręgu. Działania te przerwała dekonspiracja Sztabu Insp. Poznań–Miasto, a następnie licznych struktur Okręgu. Ostrzeżony przez ppor. J. Kamińskiego opuścił niezwłocznie Poznań, udając się do Warszawy. Po krótkotrwałym urlopie został mianowany kmdtem Okręgu Pomorskiego ZWZ–AK. Po nawiązaniu kontaktów z szefem Sztabu mjr. Józefem Chylińskim zlecił mu dowodzenie Okręgiem, ograniczając się do inspekcji w Toruniu, Włocławku i w Brodnicy. W dniu 13 V 1943 r. przy próbie przekroczenia granicy GG w Nowym Dworze został aresztowany na podstawie listu gończego gestapo z Poznania. Poddany był ciężkiemu śledztwu w Domu Żołnierza i w Forcie VII. By przerwać jego milczenie, zmuszano go do towarzyszenia w egzekucji ppor. AK, lekarza Zenona Meisnerowskiego. W czasie przesłuchań uparcie podtrzymywał wersję o swojej drugorzędnej i symbolicznej roli w ZWZ–AK. W przerwie śledztwa przekazano go do dyspozycji gestapo w Bydgoszczy, za pośrednictwem placówki kierowniczej gestapo w Inowrocławiu. Latem 1944 r. śledztwo zawieszono z uwagi na trwające poszukiwania Kiryła Sosnowskiego. Tymczasowo został osadzony w obozie koncentracyjnym Stutthof. Przetrwał tam dzięki opiece współwięźnia Leona Tojzy i jego rodziny. W czasie ewakuacji obozu w styczniu 1945 r. zbiegł z transportu i przez Bydgoszcz (gdzie zatrzymał się u L. Tojzy) udał się do Radomia. W dniu 12 XII 1945 r. za namową płk. Jana Mazurkiewicza ps. „Radosław” ujawnił swoją wojenną działalność konspiracyjną w Ministerstwie Bezpieczeństwa Publicznego. Do 1963 r. prowadził małe gospodarstwo rolne pod Radomiem. Zmarł nagle we Wrocławiu 5 X 1963 r. Pochowany na cmentarzu w Radomiu.

Odnznaczony Orderem Wojennym Virtuti Militari IV klasy, Krzyżem Walecznych trzykrotnie, Krzyżem Niepodległości, Krzyżem Armii Krajowej, Medalem Wojska po raz 1, 2, 3 i 4.

Zonaty z Marią z d. Gierycz, miał 4 dzieci: Arankę, Teresę (obie zam. we Wrocławiu), Rudolfa i Andrzeja (obaj zam. w Katowicach).

Śluc. łowcy. konsp. pomorskiej 1939-1945,

CAW, T. os. 588; FAK-I/1 Organizacja Okręgu Poznańskiego AK; AP AK, T.: Chyliński J., Ostrihansky R.; Zbiory prywatne Aranki-Ostrihansky'ej-Kisza i Antoniego Sanojcy; Ch r z a n o w s k i B., *Pomorski Okręg Służby Zwycięstwu Polski — Związku Walki Zbrojnej — Armii Krajowej*, [w:] *Z dziejów konspiracji wojskowej na tzw. ziemiach wcielo-nych do Rzeszy 1939-1945*, pod red. P o l a k a B., Koszalin 1988; J a s z o w s k i T., *Okr. Pom. AK. Podokręgi...*; K o m o r o w s k i K., *Leksykon...*; *Okr. Pom. AK, dok...*; PSB t. XXIV; S e r w a Ń s k i E., *Wielkopolska w cieniu swastyki*, Warszawa 1970; *Walka podziemna...*; WSB, s. 536-537; W o ź n i a k M., *Rudolf Ostrihansky*, [w:] *Zasl. Pomorzanie...*, s. 143-149.

Tommi 1959 7, 2.3

Marian Woźniak

Pomorscy ^{11/19}

konspiratorzy

Płk RUDOLF OSTRIHANSKY

Rudolf Ostrihansky urodził się 25 lipca 1895 r. w Kopkach w pow. Nisko, w rodzinie pochodzenia węgierskiego. Od wczesnych lat związany z konspiracją niepodległościową. Brał udział w obronie Lwowa przed Ukraińcami, a następnie w wojnie polsko-radzieckiej. Odznaczony został wtedy m.in. Srebrnym Krzyżem Virtuti Militari.

Po wojnie pozostał w wojsku, gdzie m.in. został wykładowcą w Centrum Wyszkożenia Artylerii w Toruniu. W 1938 r. został zastępcą dowódcy 28 pułku artylerii lekkiej. W kampanii wrześniowej walczył w Armii Łódź, brał udział w obronie Modlina, gdzie otrzymał Złoty Krzyż Virtuti Militari. Po kapitulacji przebywał w obozie w Działdowie, skąd zbiegł.

Zwerbowany do ZWZ w marcu 1940 r. mianowany został Komendantem Okręgu ZWZ w Poznaniu. Wobec fali „wsyp” i zagrożenia aresztowaniem, odwołany z tej funkcji w połowie 1941 r., mianowany został we wrześniu 1941 r. komendantem Okręgu Pomorskiego. Objął tę funkcję po ponad półrocznym vacacie na tym stanowisku po aresztowaniu J. Ratajczaka. Dzięki współpracy z kierującym sztabem Okręgu J. Chylińskim, udało im się odbudować siłę wstrząśniętego szeregiem aresztowań Okręgu. Mimo co jakiś czas powtarzających się „wsyp”, w okresie pracy Ostrihanskiego struktury ZWZ w Okręgu okrzepły organizacyjnie, coraz bardziej zmieniając charakter ze „szkieletowych” na stany pełne.

Zdekspirowany nie zdołał zbiec. Aresztowany został 13 maja 1943 r. Był więziony w Toruniu, Inowrocławiu, Bydgoszczy, Poznaniu i Sztutowie, gdzie zbiegł podczas ewakuacji. Osiedlił się pod Radomiem jako rolnik, zm r 5 października 1963 roku. Używał pseudonimów „Ludwik”, „Pawelek”, „Gaweł”, „Aureliusz”.

GRZEGORZ GÓRSKI

GENERAA

1939
1945
NOWOŚĆ, NR 17, 1989, s. 4

ZAWACKIEJ

IV / 1. Korespondencja Fundacji z
Podsimę: Ostrianosky Rudolf

1. Listy elektroniczne z 5.06.2011r. (M. Kiseu)
i z 7.06.2011 (Fundacja) k. 15.1
2. Pismo Fundacji do M. Kiseu z
21.07.2011, kserokop. oryg. k. 15.2

DRUKUJ

Wydrukowane ze stron: poczta.wp.pl

Od: <fapak@wp.pl>
Do: Maria Kiswa <mkiswa@pwr.wroc.pl>
Data: Wtorek, 7 Czerwca 2011 10:50
Temat: Odp: tablica przy pl. sw. Katarzyny

3 200 zł
wp / 11/11

Szanowna Pani!

Bardzo cieszymy się z nawiązania kontaktu z Fundacją. Istotnie został odsłonięty obelisk (wrzesień 2008r) poświęcony pamięci Komendantów Okręgu Pomorskiego ZWZ-AK, na którym widnieje nazwisko śp. ppłk. R. Ostrihansky'ego. W jednej z części "Słownika biograficznego kospiracji pomorskiej" został opublikowany obszerny biogram Pułkownika.

W najbliższych dniach prześlę dokładniejsze informacje o tablicy i ewentualne zdjęcie.

Łączę pozdrowienia

Elżbieta Skerska

dokumentalistka działu: Archiwum Pomorza

Fundacja Generał Elżbiety Zawackiej

ul. Podmurna 93

87 - 100 Toruń

www.zawacka.pl

Dnia 5-06-2011 o godz. 19:13 Maria Kiswa napisał(a):

Szanowni Państwo,

Z opóźnieniem dowiedziałam się, że z Państwa inicjatywy powstała w Toruniu, przy kościele Garnizonowym tablica upamiętniająca dowódców Pomorskiego Okręgu AK. Jako wnuczka jednego z nich - ppłk. Rudolfa Ostrihansky'ego - jestem zainteresowana bliższymi szczegółami. Czy dobrze zrozumiałam, że tablicę odsłonięto we wrześniu 2009 r.? Może są dostępne jakieś zdjęcia z tego wydarzenia?

Z wyrazami szacunku i wdzięczności za Państwa działalność

Maria Kiswa,

50-106 Wrocław, Rynek 8/12

FUNDACJA

GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ
ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

IV/1/2

Toruń, 21 VII 2011

L. dz 334 (Pan-410/11)

Pani
Maria Kiszka
ul. Rynek 8/12
50-106 Wrocław

Szanowna Pani !

Jak wcześniej zaznaczyłam, bardzo ucieszyło nas nawiązanie przez Panią kontaktu z Fundacją.

Nasze Archiwum gromadzi dokumenty dotyczące konspiracji pomorskiej, a śp. ppłk Rudolf Ostrihansky był jednym z komendantów Okręgu Pomorskiego AK. W załączeniu przesyłam część 3 „Słownika biograficznego konspiracji pomorskiej 1939-1945”, gdzie został opublikowany biogram Komendanta.

Przesyłam również „Biuletyn” wydawany przez Fundację (nr 2 z 2008 r.) ze sprawozdaniem z uroczystości odsłonięcia obelisku. Obelisk został ufundowany z inicjatywy zmarłej niedawno gen. bryg. prof. dr hab. Elżbiety Zawackiej, założycielce Fundacji.

Bardzo zależy nam na uzupełnianiu dokumentacji żołnierzy pomorskiej konspiracji i byłibyśmy bardzo zobowiązani, gdyby zechciały Pani przesłać chociaż kserokopie dokumentów związanych z życiem śp. Komendanta „Aureliusza”.

Łączę pozdrowienia i wyrazy szacunku.

Z poważaniem

Elżbieta Skerska dokumentalistka

załączniki:

1. „Słownik biograficzny konspiracji pomorskiej 1939-1945” cz. 3

2. „Biuletyn” Fundacji

3. folder Fundacji

www.um.torun.pl, www.fajak.pl, www.zawacka.pl, fapak@wp.pl

KONTO:

82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

KRS 00000 41692

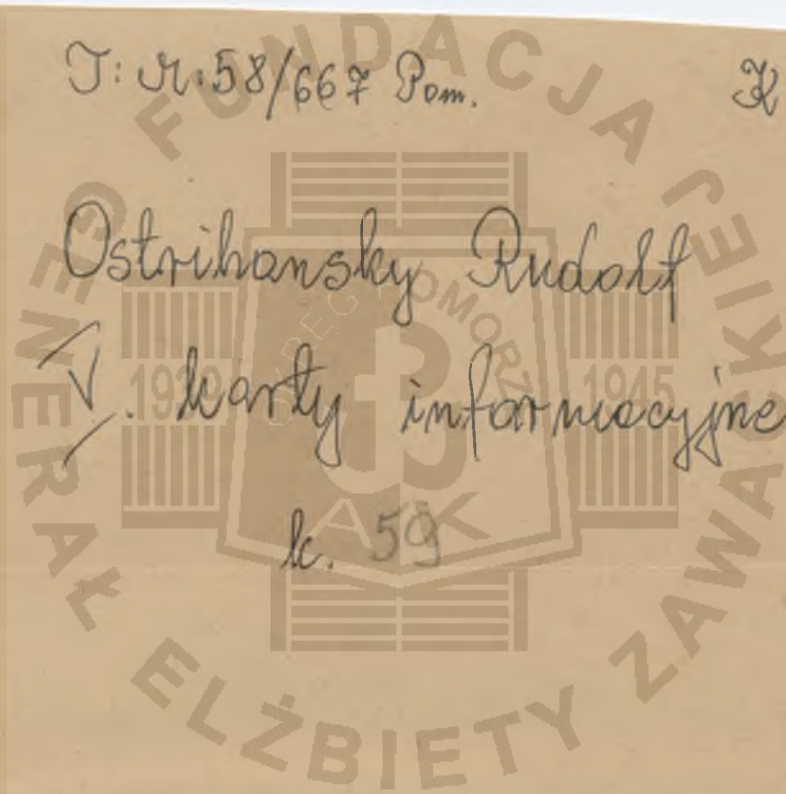
T: Nr. 58/667 Pom.

20 Pom.

Ostrowski Rudolf

✓ 1945 karty informacyjne

lc. 59

aby mił z wyjezdem go nie tracił

Ostrian sky

KO

przebywał w oborniu i Noworocznem,
potem w Bydgoszczy (Tajna opowiada, że był
wizytą do me, cyrku bity - Tajna praca
jego bieżącej i dostawca mu przedmiot)
Był przewieziony 4 kajdaniach - razem z
Tajną - do Tarnowa; tu racy brotke.

Potem z Tajną do Gdansk - tam Gertapo
wykrył, że nie są ze sprawy Tajny, (ares.
towanie w sprawie "Kuno")

Potem Stuttgart.

Ostrian sky w wyjeździe w Bydgoszcz chodził do
młodej osoby z kram przez Kapo Wozniak,

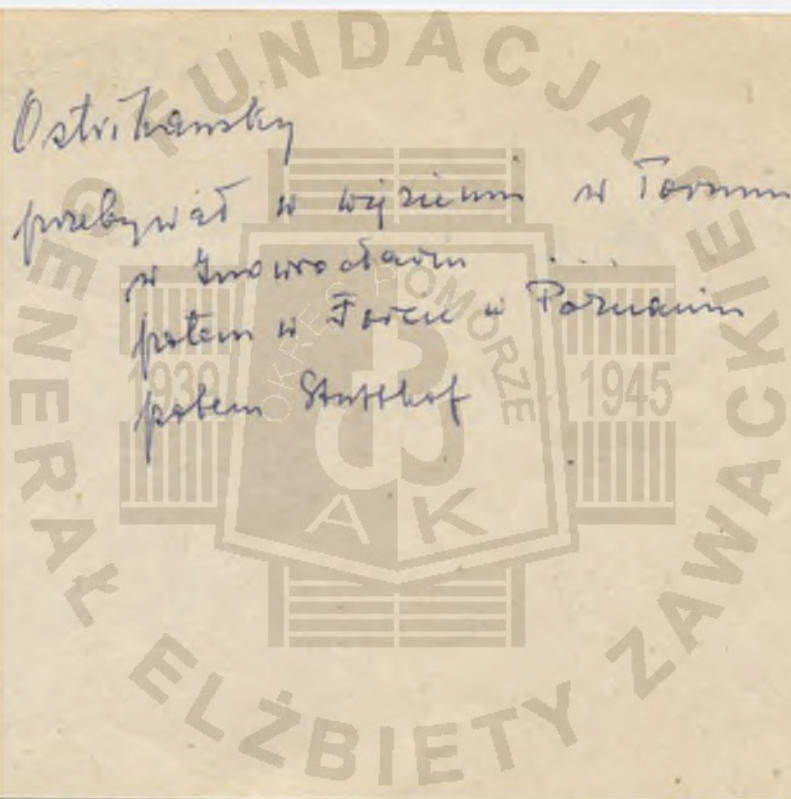
Ostrowski

prezydent w wydziale w Toruniu (Kiedy?)

inż. inżynier

prez. w Toruniu w Poznaniu

prez. Stutthof

Ko 3

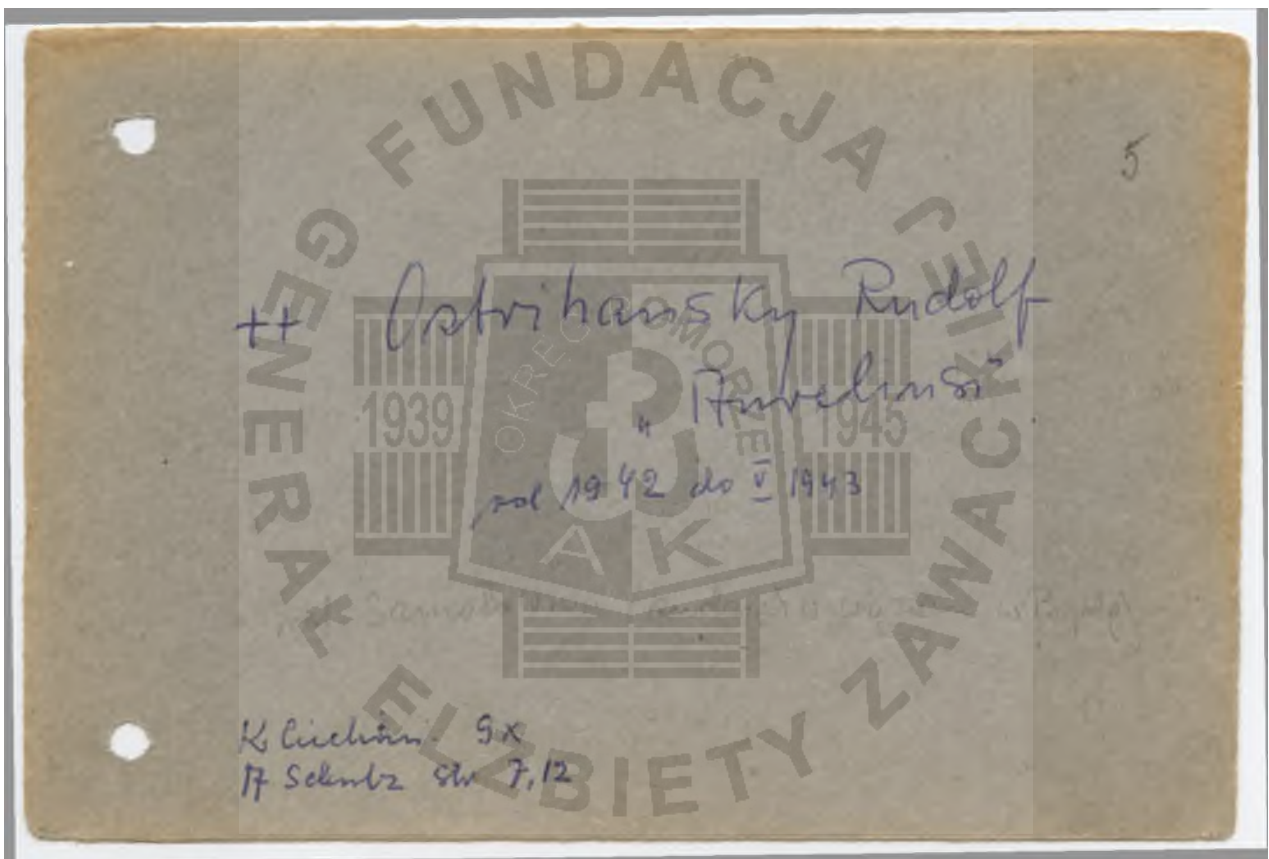
Otrzymane
z relacji Filipskiego z 11. VI. 87

3

W wyroku sędziów (wpadł po nich aresztowa-
niami 6 maja 1943), o którym zbik mówi do
Filipskiego, że jest delegatem na Pomorze

[wspomina dawa, ciemne włosy, lat około 50, ~~niekiedy~~]
został aresztowany z wyznaczonego terminu przed
IX 43, przed ich nowością

++ ptk. Ostrianiskij Rudolf (1942-43) ptk. Rudolf, Amelinski
 1963₂ rel Bavrickij Francisuk d-ice K.O. Pomoru ptk.
rel Hoffman Ferdynand
 nr. ? 1895? fotografija n Cuchan. s. 225, tamie biografija
n 1948 n prybyl do wojnie podlegaj jako por. z armii autonij
wykladowce n OSF Torn
1938 n 2-ice d-ice 28 pat VM
IX 1939 n jako pptr - d-ice pat 28 pat; obrane Medline
X 39 - ? oboz jezniczy w Drietelawie; niekt stgal do
Raalomna
ptk. Albrecht, graf Sit. KP ZWZ zwekowat go do ZWZ
III 1940 - Kmetz KO Pomoru (jako Paul Schultz) suchoz
z dekomunizoway w petawie 1941 n w Pomoru, "Rudolf"
z dotat niekt do WZ
1942 - Kmetz KO Pomoru
V 1943 - niekt ne ptk.
13 V 43 - ewentoway w osmi prybyl do GG w Kutni
po wstie szkolawce z dechy ptk., Stutthof

pprk. Ostrowski Rudolf ^{Pr. religioz}
erasow kmielt Chropu Poznan'ski
po awent. Retajerkie takie kmielt okr. Pozn.
kmielt Pradobor mied xi 40

pobim 1941/2 kmielt okr. Pozn.

maszeta w SPP o obsarze Zadzob okr. Poznan i Pozn.

- pirk Ostrowski przybrat do Poznania i also

ii- kmielt okr. Zitz w lipcu 1940 r. K- de obsarom u kmielt

Datričanský, Luciana

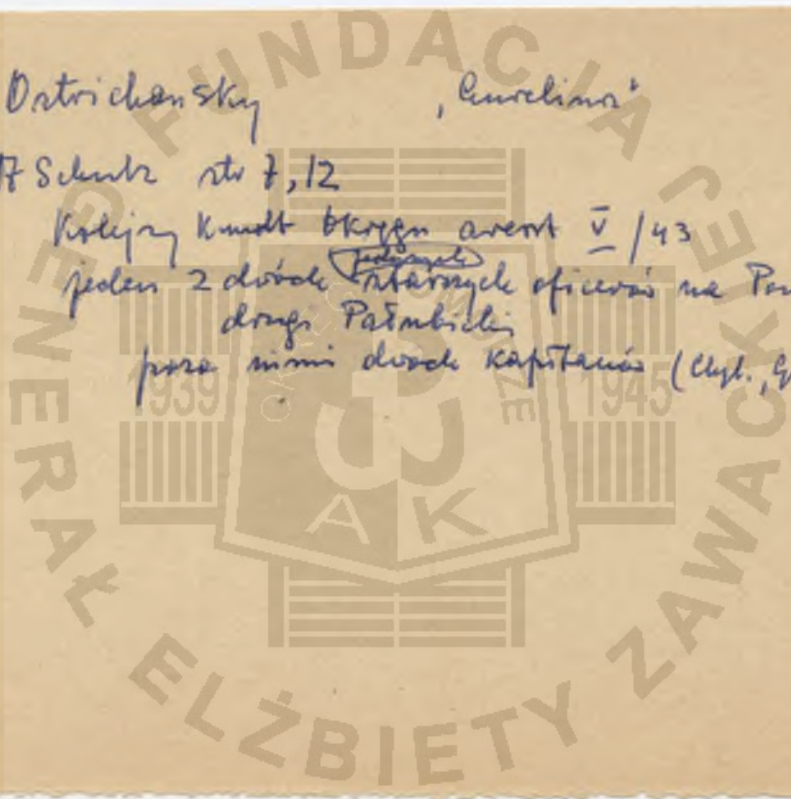
7

H Scheur str 7, 12

Královský knížecí ústav v Praze 5 / 43

jedem 2 dítě ^{Podobně} ~~státní~~ oficerů na Pomor
druhé Pařížské

pro mimi dítě kapitána (čtyř. Gross)

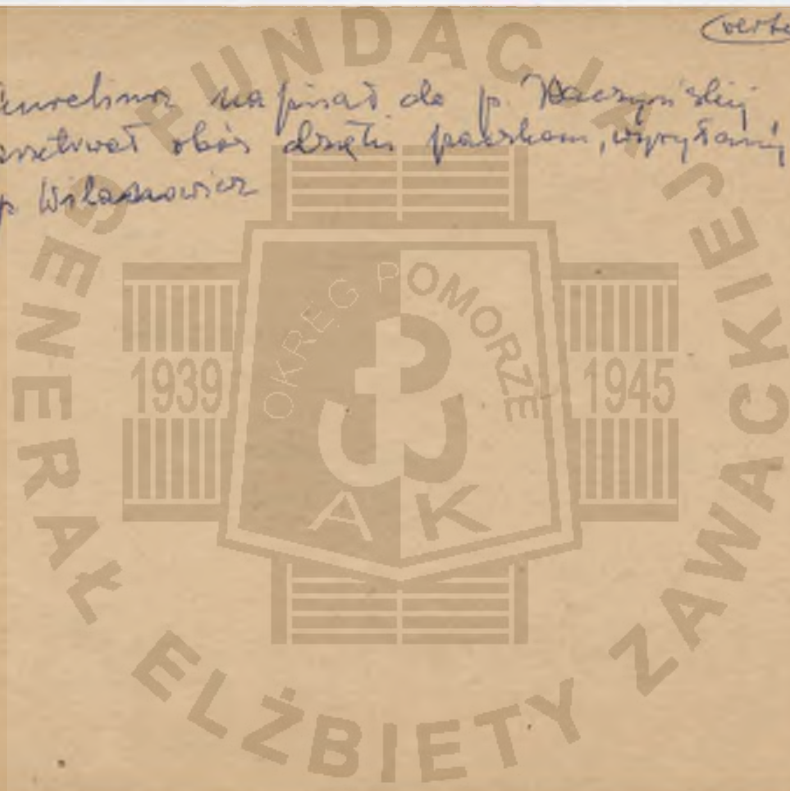
neslavin se do cirkvi my po-
zostavit jeho materialu

Ostravský sluj "Anselmus" — dojsi do vodny⁸
me 2 cirkvi
Mely i Avanka miestokje varen
Mely Osicka Wroclaw - Dparow
ml Mikula Kajo 31
Avanka Kizza (~~same parmate~~
pravnicke do Avanka Kizza)

(verte)

Anselmus byt Kolige muza p. Kary n'lej,
Vare data adres cirkvi p. Ostamodij
p. Kary n'lej ve o perypetiach Anselmus,
Kbira mnost w Baslone verte

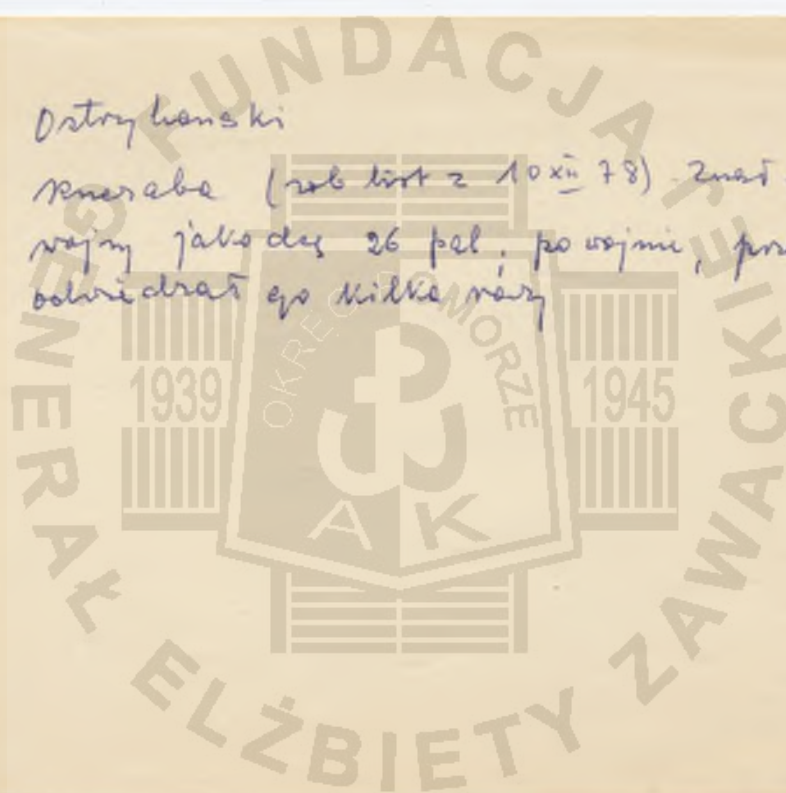
(verte)
Annotacja na piśmie do p. Kierownika i
punktów obis. dniami październ. wyjazdami przez
p. Własnowierz

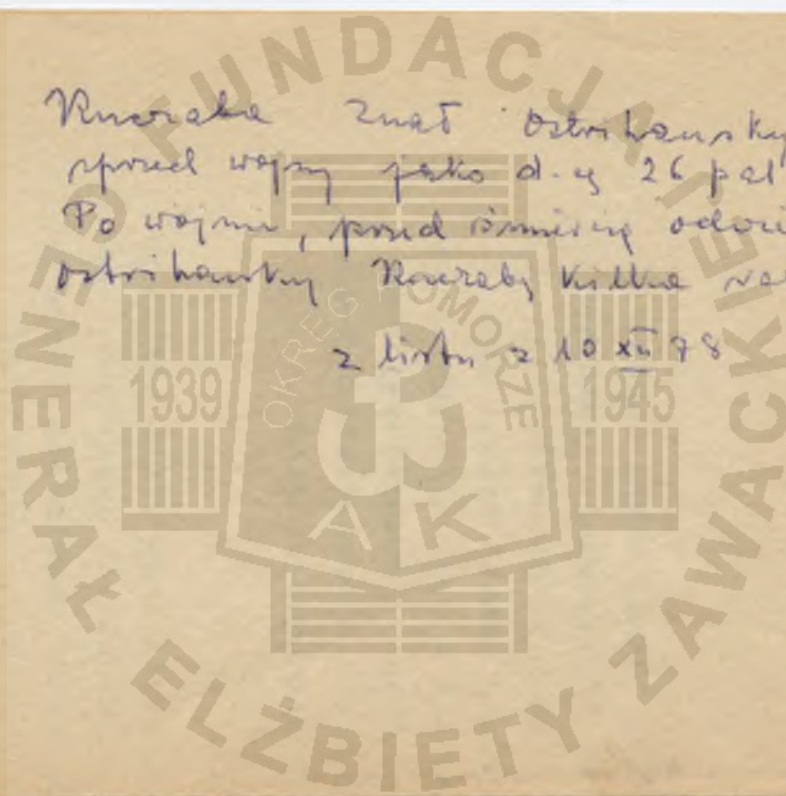
Ostrykowski

Generał (zob. list z 10 XII 78) - zmarł w szpitalu
wajny jako chor. 26 paź. po wojnie, przeł. smierci,
obronił się w trakcie wojny

9

10
Kancelaria Związków Ostrichanckich 200
przed wojną jako d. 4 26 p. 1
Po wojnie, przed zmianą siedziby
Ostrichanckich Kancelaryi w Warszawie
2 listopada 10 x 10 78

Ostrowski

11

Late 1943 Zmaltretowany z Inowrota-
nia do Bydgoszczy (kontakt z Tajem)
do Głównego Sztabu
początek sierpnia 43

Wojciechowski

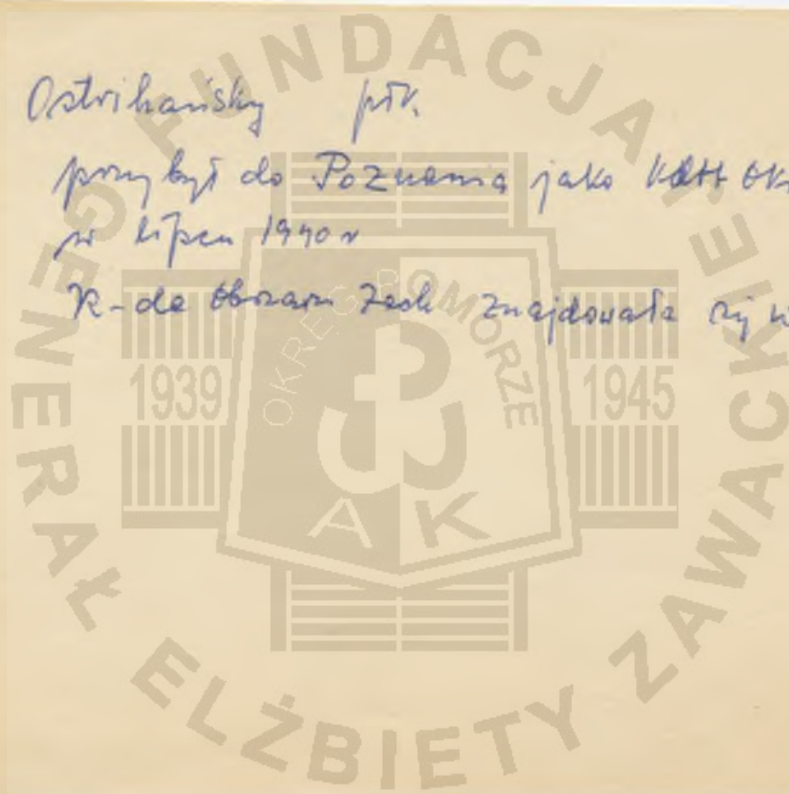
ELŻBIETY ZAWACKIEJ

Austriacki p. r.

12

Przybył do Poznania jako kdtł okręgu 712
w lipcu 1940 r.

K- de obrotu 7201 znajdował się w Warszawie

Ostrihaisky KO 13
Poznaniske Yrene zd Ostrihaisky c. Lndrste
drumstake na rumy fuce
Avatanice, Avrelince?

01-529 Wwa ul Kaciorste 36 m
tel 39-24-79
roznowa w Bonn Fundays 7,0391

82

KO

plc. Ostrihansky Rudolf

114

ps. "Aureliusz"

Dat. J. Eichstaedtowi upoważnienie
do xalwadania konspiracji w Byd-
goszczy

wif. w rel. Eichstaedt N-250, 11, b 3

H.G.

Ko

ptk. Ostrihansky Rudolf - krawcowski
Szkoła Podchorążych Artylerii i Dowodów,
oficer 4PAC, dow. 28 pal.

Źródło: Szkoła Podchorążych Artylerii 1928-1930.
W: Wykaz absolwentów OSA i SPA. Maszynopis,
w zb. Biał. Gł. WSOU Riff.

Ostrihansky R. (i.m.n.)

Bydgoszcz
ODR

15

- komendant Pomorskiego Okręgu Armii Krajowej.
W/g S. Nowickiego prawdopodobnie siedział (?)
w Bydgoszczy.

Zob. tom 23 - Stutthof, nr. 83, S. Nowicki

K.Woj.

Łowicki Okręg ZWZ-AK

ptk Rudolf Ostrihansky

Nb

(Język Śląski, Polska Walczka "Kurt. Gylt. Lex W-va str. 120 k. III i IV)

Był drugim komendantem, Łowicka po jego Ratajnicka. Skierowa-
no go na Łowicko po wielkiej wyprawie w Brzezina, gdzie był komandou-
tem. W maju 1943 r. jedzie na odprawę do Warszawy w celu wy-
konywania w Urzędzie Burmistrzów. Tytuł ten, że Francuzi nie uwierzyli,
kim jest, rozstrzelano, że samost. rozstrzelano na miejscu wzdłuż
się w Stutthofie, który następnie przetrwał.

FUNDACJA

KO 17

Ostrowski Rudyś i Barwicki Franciszek
i Hoffmann Ferdynand (Rudyś, Aureliusz)
dawidca Pomorskiego Okręgu 1942-1943

Wichanowski str. 408 (224)

Ostrian sky Rudolf

KO Pomran
KO Pomorze

Incebrój Nr. 1934 z 4 lipca 1989 r.

verte 18

"Armia Krajowa w Podziemnej Wielkopolsce"
mgr. Roman Siergwa - Ostresias.

" W marcu 1940 r. powstał Związek Walki Zbrojnej.
Komenda Pomorskiego Okręgu ZWZ zorganizował
w krakowie ppłk. Rudolf Ostrian sky ps. "Ludwik"
W końcu 1941 i w listopadzie 1940 r. zorganizowanych
zostało 9 powiatów - oraz utworzone dwa inspektoraty
w Pomoraniu i Ostrawie. W końcu 1941 r. ZWZ

posiadał 3 kompanie obwodowe i około 1000 żołnierzy.
Przyjmuję się, że w Szarytawym okresie - jesienią
1942 r. - Łowicki Akcja AK przekraczał 15 tysięcy
zaprzysiężonych członków, a w marcu 1944 - na skutek
aresztowań - około 10 tys. żołnierzy, w tym 3 tys.
liniowych.

Autor jest synem żołnierza Armii Krajowej.

KOPON 19
242 AK

OSTRIHANSKY RUDOLF

* AURELIUS *

1939

1945

Łob. APAK, INSP. BYDGOSZCZ, T.: DRYGAŁAW, EICHSTAEDT y.)
PAWLAK T., SKATKOWSKI z.)

5

58m.

Ka
20

++ Ostrihansky Rudolf
"Kurelimsi"

od 1942 do V 1943

zob vel Grossa dla Strambone
pismá funkcyj tyllis 2 799.

St. Cieshan-9x

St. Schuber str. 7, 12.

1. 2. 3. ²⁰² PK. K.0
- 4 Ostrihauńska Maria, 5. Qieres, Maria ²¹
- 6 z ^z Fortuna, ^z Waleria 7.
- 8 9.
- 10 - 1939 11. 1945
- 11a

12 " Łasłusiu Pomocnik w latach II w świat "

Opr. Gd. Tor. N. Wzod. PAN 84r. str 144, 149

O. M. W. wysła za mój za Ostrihauńskiego, stady kpt.

poimij pika ^{MPi} PK. Ktośy mimo ujscia pna gestapo

verte

i zestania do obozu w Stutthofie przetrwał
wojną. Zmarł nagle w 63r. Po wojnie zamiesz-
kali we Wrocławiu, mieli 4ro dzieci.

Franka Ostriausky - Kissa dr praw zam
wrocław

Jeresa Ostriausky - Osiecha mgr fil. wrocław

Rudolf Ostriausky - mgr inż. górnictwa
zam. w Katowicach

Andrzej Ostriausky - mgr inż. zam. w Katowicach

KO Pom.
AK 223

ppłk OSTRIHAŃSKI RUDOLF

Aresztowany w maju 1943 r. Śledzony przez gestapo
od Bydgoszczy. Szczegóły na temat kroc. rob., AK
w dokumentach 1939-1945, T. II, III

Źródło: List M. Antoniejnkiego z Kralowa (M-211)
z dn. 11.12.1990 r.

A. Zak. 90

PTK OSRIHANISKI RUDOLF

KO Pom.

AK

23

Drugi z kulki (prowizj. Józefie Ratajczak
komendant Okr. Pomorski (x. 40 - I. 43 r.)

Wzrost: Rel. Fr. Bandiga. Arch. Pom. PTK,
m-30 5.3

A-2ak.91

Toruni
AK
KO
24

Astrikani'sky puti.

- siudkai ote stizheniu na Watach ^{or Toruni} (Wata z p.

H. Sasawyn'skie paxa pol roku

~~Prof. H. Sasawyn'ski~~ k. 1/2 r.
~~Sasawyn'ski~~ pod. 595 Polu, insp. Toruni

KP-1/94

Ostrihansky Rudolf
płk.

KO Pomorze
ZWZ

25

- Komendant Okręgu Pomorze (po aresztowaniu
Józefa Ratajczaka).

Aresztowany przez Niemców, (13.05.1943r) osadzony
przez Gestapo w Toruniu, potem w
obozie w Statthofie.

Mat. z Konf., "Armia Krajowa na Pomorzu", str. 12, 26

K.Wojt./94r.

26

ppłk ~~JOZEF~~ OSTRIHANSKY p. "Aureliusz" KO ZWZ

Po aresztowaniu Józefa Ratajczaka jesienią 1940r. przejął nadzór nad Okr. Pom. ZWZ. W końcu 1941r. objął funkcję kmdta Okr. Pom. Do tego momentu obowiązki te pełnił J. Chyliński. Ostrihansky musiał jednak opuścić Bydgoszcz i wrócił do Warszawy, ponieważ nie mógł zalegalizować swojego pobytu na Pomorzu.

Zr.: B. Chrzanowski, Konspiracja rządu RP w regionie nadbałtyckim (1939-1945), [w:] Walka podziemna..., s. 129, 131.

NGr 194

OSTRIKANSKY RUDOLF

KG AK

27

ps. "AURELIUSZ"

W Meldunku Organizacyjnym Nr 190 z 1 marca 1943 r. Rowecki pisał: "Wyjątkowo trudne warunki pobytu i poruszania się na terenie Okręgu uniemożliwiają normalną pracę Komitetu Okręgu ob. Aureliusza, który w końcu ub. roku udał się na teren Okręgu Pomorza powrócić na teren Komitetu Głównego nie mogąc naliczyć kontaktów z przebywającymi w Okręgu Pomorza od olawna ob. Kamieńskim [zef sztabu Chyliński]".

AK na Pomorzu, s. 19-20.

88 v/94

OSTRIHANSKY RUDOLF

ps. "AURELIUSZ"

Pptk.

Kmdt Okręgu od końca 1941 r. Przebywał na Pomorzu około dwóch miesięcy. Miał zamiar opuścić Bydgoszcz i wrócić do W-ny, ponieważ nie mógł zalegalizować swego pobytu na Pomorzu. Aresztowany 13. 05. 1943 r. przy próbie przejścia granicy.

AK na Pomorzu, s. 30, 31

PP 1/94

KO

28

29

OSTRIHANSKY RUDOLF

KO AK

Kmdt Okr. Pom. ZWZ-AK.

Areszowany 13.V.1943r. przy próbie przejścia granicy. Obowiązki kmdta przejął wówczas Józef Chyliński.

Zr.: B.Chrzanowski, Konspiracja rządu RP w regionie nadbałtyckim (1939-1945), [w:] Walka podziemna..., s. 129, 131.

MG '84

ptk Ostrian sky

KO AK

ps. "Rudolf"

30

T.: Dejewski Alfred, Insp. Grudziński, M-157, I, II.

MGr'84

e,
31

Ostrowski - Osiecka Teresa
ucznik filozofii, córka Rudolfa Ostrowskiego
ucznika filozofii, córka Rudolfa Ostrowskiego
ucznika filozofii, córka Rudolfa Ostrowskiego
ucznika filozofii, córka Rudolfa Ostrowskiego
ucznika filozofii, córka Rudolfa Ostrowskiego
ucznika filozofii, córka Rudolfa Ostrowskiego
ucznika filozofii, córka Rudolfa Ostrowskiego
ucznika filozofii, córka Rudolfa Ostrowskiego
ucznika filozofii, córka Rudolfa Ostrowskiego
ucznika filozofii, córka Rudolfa Ostrowskiego

Zasłużeni Pomocnicy ... o 149

l.k. 1994

Ostrowski - Eliza Anna
dr praw, córka Rudolfa Ostrowskiego
oficera AK, zastępcy żołnierza SLP,
ZWZ - AK komendy gromadzonej w łowic,
komend. Poznańskiego Okręgu ZWZ,
komend. Pomorskiego Okręgu ZWZ.

Wstąpienie Pomorskie... s. 149

8. V. 1994

KO
33

OSTRIHANSKY RMDOLT

ps. „LUDNIK” „AURELIUSZ”

PTK

G. Groński, Wstyd PPP ... , s. 306

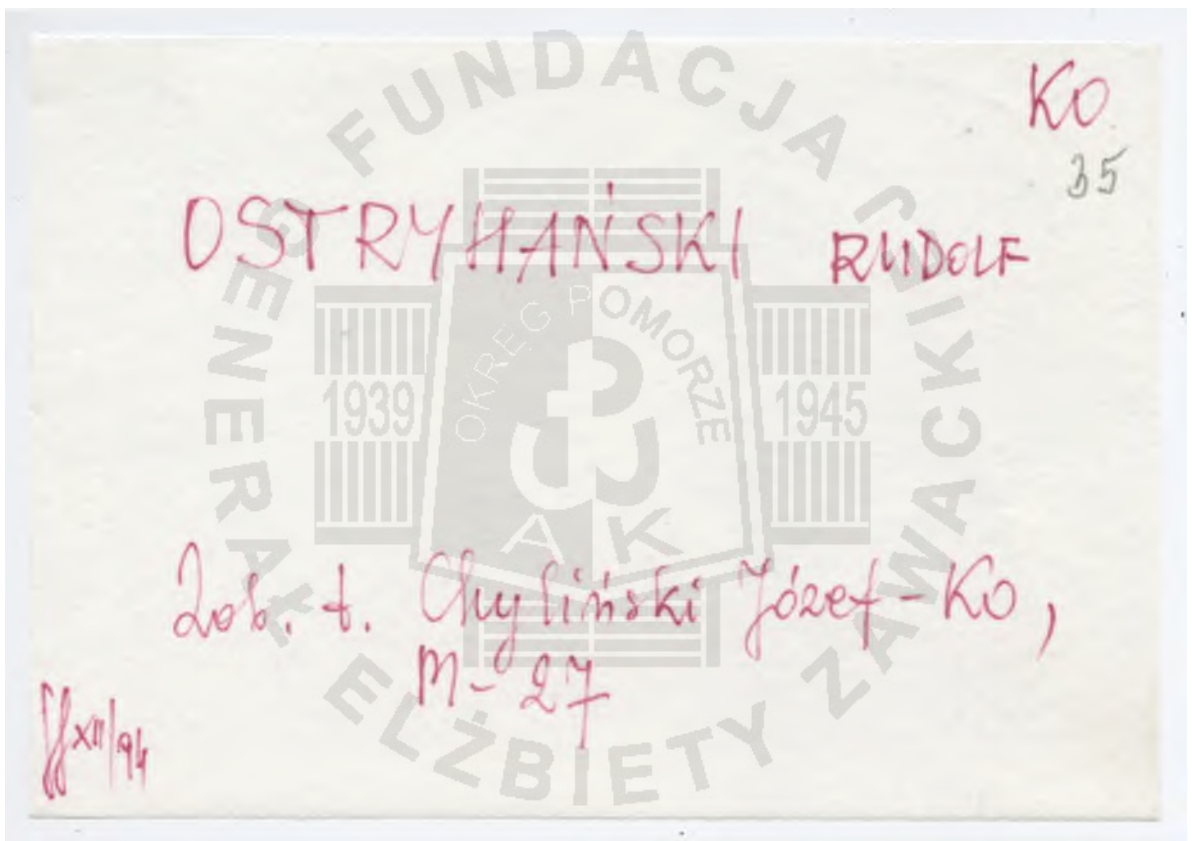
JJx11/95

KO
34

OSTRIHANSKY RUDOLF
ps. "AURELIUSZ"

Lob. 4. J. Jagielskiej - Newark, KO

ffm/94

KO
35

OSTRYHAŃSKI RUDOLF

Lub. t. Chyliński Józef - KO,
M-27

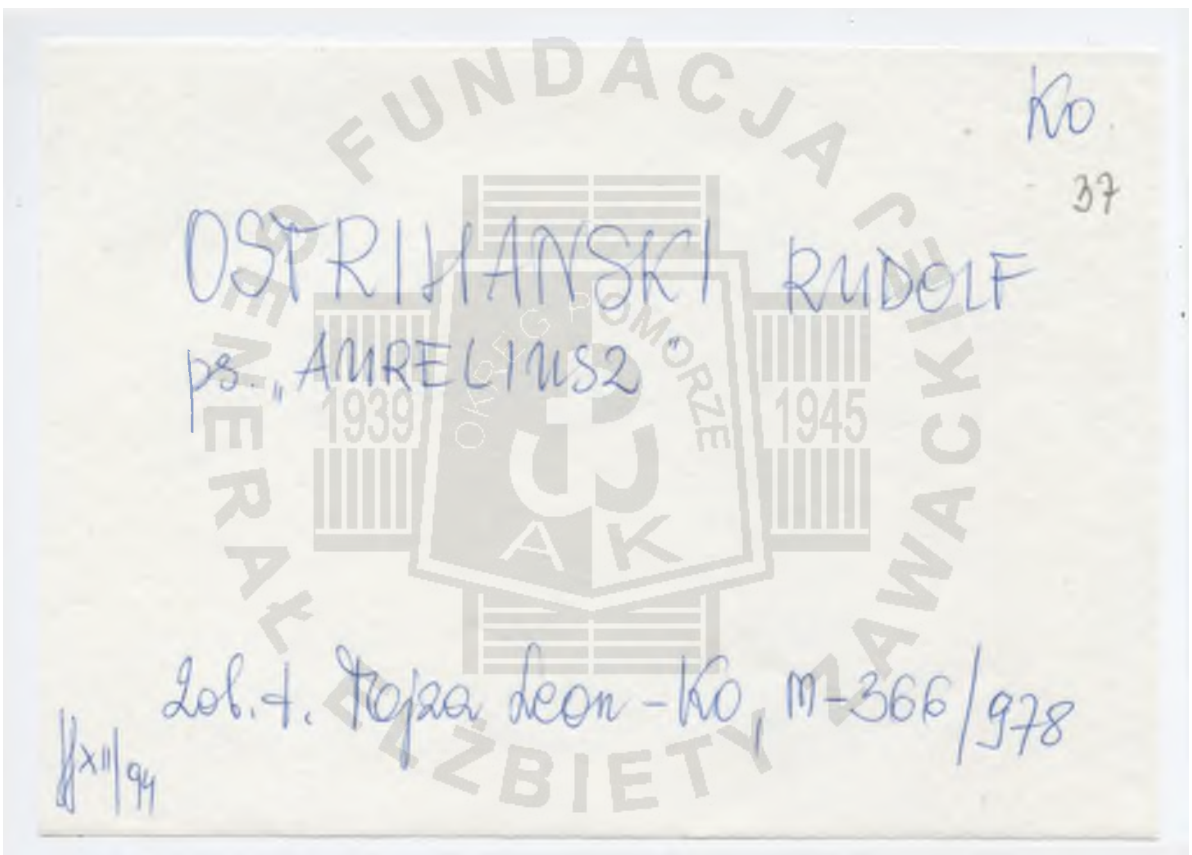
J. XII/94

OSTRIHANSKY RUDOLF

Ko
36

Zob. t. Gross Josef - Ko, M-24

11/1/94

KO.

37

OSTRIJANSKI RUDOLF

ps. "AMRELIUSZ"

Lob. t. Papia Leon - KO, M-366/978

11/94

Ostrikansky R.
- ptk.

Poznań
- Pomorski
ZWZ

- komendant Okręgu Poznańskiego 38
ZWZ - po aresztowaniu na Pomorzu w XI. 40r.
miał podróże nad granicami na Pomorze
do 1942r.

A. Gosiński, "Generał...", str. 112

12. Woyt / VI. 34.

10-10a, Poznań
Pomorskie
zwz - AK 39
Ostrowski Rudolf
/ 1895 - 1963 / pułkownik wojska
Polskiego i Armii Strajkowej.
pochodził z rodziny węgiersko-germ.
z ojca Rudolfa i matki Anki z De-
neprow. ps. "Rudolf", "Pawelek",
"Gabriel", "Aureliusz", "Ferdinand Hoffmann",
"Paul Schulz", "Franciszek Barwicki"

dziękuję Pomorskie ... 143 - 149

J.K. - 1994

40

Ostrowski Rudolf
mgr inż. syna Rudolfa Ostrowskiego
oficera AK, zasłużonego żołnierza SZP,
ZWZ-AK Komendy Główniej w Warszawie
komend. Poznańskiego Okręgu ZWZ,
komend. Poznańskiego Okręgu ZWZ Ak

Zasłużeni Polacy III s. 149

S.k. 1994

Tomii 41
SZP-2LSZ-AK

Ostrikański Rudolf, ps. „duderek”,
„Rudolf”, „Poczek”, „Gawet”, „Aureliusz”
doszedł do rąk i eksterminacji obywateli po-
możnika do czasu ewakuacji 13.5.1943.

Komunistki H., Oleg Pomoc Armii Krajowej. Od
„Grunwaldu” do WIN-u, WPH, 1993, nr 4 (146),
s. 74

ML66 84

płk OSTRIHANSKY R.

KO AK

42

KO AK

Trzeci w kolejności Kmdt Okr. Pom. AK po
"Englercie" i mjr J. Ratajczaku.
Kolejnymi kmdtami Okr. byli: ~~płk R. Ostrihansky,~~
ppłk J. Pałubicki.

A. Gąsiorowski, ZSP-ZWZ-AK na Pomorzu. Stan badań i
postulaty badawcze, [w:] Walka podziemna..., s. 99.

MGr 1994

OSTRYHANSKI RUDOLF
ps. "RUDOLF" - "AURELIUSZ"

KO
43

Kmolt okręgu pomorskiego HK.
Po arenowaniu Ratajzaka - Kmolt
okręgu pomorskiego.

8/194 Janowski, Grestayo, s. 45

Ostrowski pte. KO 44
prowadzi rozmowy z PAP w celu podporad-
kowania się dot. organizacji

Popowski Zygm., li. 5/2

LP-8/94

Ostryhansky Rudolf

KO

był w kontaktach z PAP'em [ze Staw-
kowskim?]

Cieszyński Kas., k. 1/6

kp-3/94

Ostrowski Rudolf
- ppłk, ps. "Aureliusz"

Komendant Obozu Pomorskiego i Pomorskiego
ZHZ-AK.

Internowany w maju 1943 r., przebywał w obozie
karno-sledczym w Inowrocławiu, potem w Stutthofie.
Zmarł w 1963 r.

B. Cieszanowski, "Konspiracja..." str. 13, 14, 19, 109
K. Wojt. / VI 84 110, 111

Pomorski
ZHZ-
AK
45

prof. Ostrowski Rudolf
prof. Ryszard Ludzki

KO 46
PK 46

zob. Biał. Inf. Okręgu Łódź 522 PK 1945/15
art. J. Jedrejewskiego A.3

W lipcu 1940 r. przyjechał do Łodzi i był
przyjmowany przez "Stawinską", prof. J. J. J. J.
wizja, w mieszkaniu J. Jedrejewskiego ul. ul.
Listopada 24. Po kilku dniach przez Pabianice,
Zdunowice, Wolę, Siwacz i stał się
pojeździł do Poznania (objazd stacjonarna
kuchnia Poznania)

5745)

Tom 47
242-AK

OSTRIHANSKY RUDOLF ptk.

Komendant Obozu Pomorskiego AK. Jaka część
obrony Mittelhof został utrzymany przez uczestników
z obywatelskiego międzywojnia, którzy w warunkach
uprzywilejowanej filozofii domu.

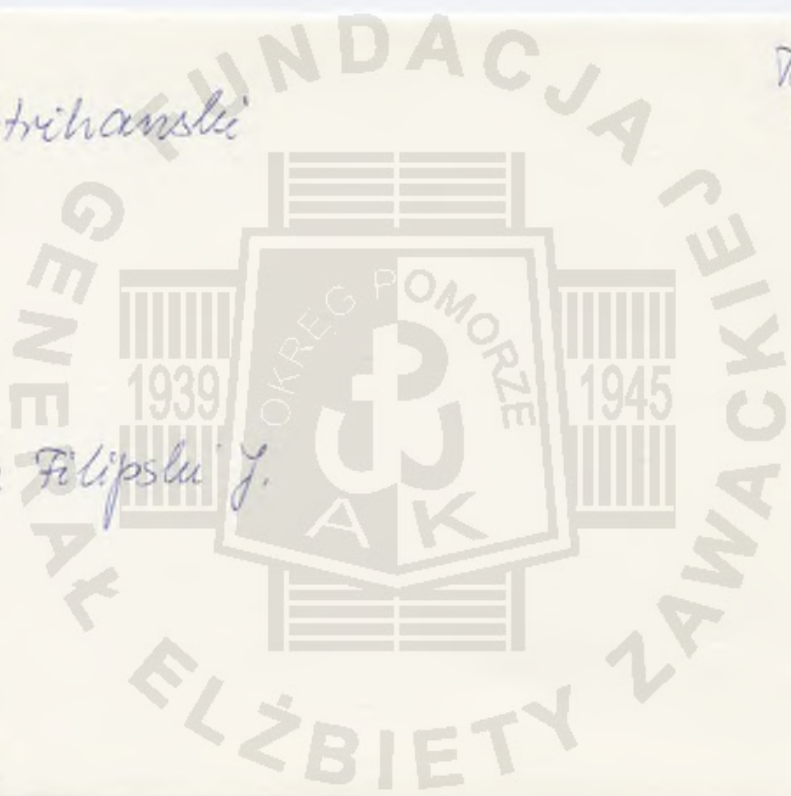
K. Meyer, Pomocnik..., Mittelhof. Gen. Mur.,
1985/6, s. 80.
ML 107-35

Ostriananski

Tomu
KO 48

T.: Filipslu J.

KP-95

KOG Grudziądz
AK 49
Ostrianiski pułk.
Kmdt. AK. Pamięć
i miłośnikom Torunia
spotkał Kuczyńskiego F.

Zob. T. Kuczyński F. in sp. Grudziądz
OM-97 Ia/2

v.o
50

[Ostrian sky Rudolf]
"Amelisz"

zob. T.: Protokoły przesłuchani Józefa Grusse
nr. 38

HMM-98

Z.H.Z.-A.K
Pomorze 51

OSTRIHANSKY Rudolf

ps. „Ludwik”, „Rudolf”, „Gawętek”

Urodz. 25 VII 1895 r. w Kopkadle por.

Nisko, Kom. Dkr. Pomorze ZH.Z.-A.K.

Wzięci obozu stutthof. Zmarł we
Krośnicy 5 X 1963 r.

Zob. Słownik Biogr. Komsp. Pom. t. 3 str. 125

Fundacja Archiwum Pomorskie A.K.

Toruń 1997 r.

J. Błaż. 2003 r.

Ostrowski Rudolf, pte
Ostrowski

KO
52

komendant przewańskiego obrotu LwZ, zdekonspirowa-
ny wyjechał do W-wy, stąd odkomenderowany
na Pomorze, które opuścił po 10 dniach

zob. T. K: 348/348 Pom Drogalska Waleria
s. 42, 58

(w) X '03

Ostrowski Rudolf, ptk, ps. „Rudolf”, „Ludwik” ko
„Aureliusz”

53
komendant powiatowego Odcinka ZWZ zdekonspirowa-
ny w Poznaniu w październiku 1941 r., został jednak
uniknięty aresztowania, wyjechał do Warszawy. Tu trzy-
mał stanowisko komendanta Odcinka Pomorskiego.
13 V 1943 r. został aresztowany przez policję graniczną w No-
wym Dworze k. Modlina

Zob. Spis imiennik Łofii Topce

s. IV / 24, 25, 26

lin XI/08

Ostrowski Rudolf

WO
ZW2-PL
54

Okoliczności aresztowania

zob. T: M: 208/817 Pom. Czesław Wępiński,
(WO) z. II s. 5-6; art. „Człowiek
z obywateli”

Wł. 109

Ostreichański Rudolf, pte

KO

55

komendant Okręgu Pomorskiego AK, wprzeci
oboza koncentracyjnego Stutthof

Lob. Spisariusz Łofii Kopce

15. X / 83

ni III / 11

Ostrowski Rudolf

Ko
202-Ak

56

Komisariat powiatowego okręgu 202-Ak, po ewakuowa-
niu Ratajczaka oddlegowemu na jego miejsce w
podziemiach 1941. Później do Bydgoszczy, po
10-dniowym pobycie wyjechał. Następnie przyjechał
na Pomorze i dalej dążył.

+

Kole. T. Osob. Dyktanda w. k. 348/352 Pom. - 4 Notat.
Bj z dowodami Ak ... s. 18 (zuz. Bydgosz.)
z 01 '13

Ostrowski Rudolf ppik,
"Aureliusz"

Kom. OP AK

57

Komendant Okręgu Pomorskiego AK

Zob. Spółczesność Pomorska w latach
okupacji niemieckiej 1939-1945, s. 36, 78

ppłk Ostrihansky Rudolf,
"Aureliusz"

Komendant
okręgu Pom.
AK

58

W dniu 16 V 1942 r. informował Szefa Oddziału
II Komendy Głównej AK ppłk Mariana Orsbiaka
("Dzięcioł"): "Nastroje wśród Polaków mimo
Einbürgerung dobre [...] Nastroje zaś po długiej
stworze niespokojne, coraz częściej i głośniejsze
mówią Niemcy o swej przegranej. Wpływ ostatniej
mowy Hitlera na nich fatalny".

zob. Społeczeństwo Pomorskie w latach okupacji
niemieckiej 1939-1945, Tomi 2004, s. 36, 78

Ostrowski Rudolf
ps. „Ludwik” „Rudolf”
vel Paweł Schultz

Wp
Som. 59
242-Pr.

zob. B. Chrapkowski, A. Gąsionowski,
K. Steyer, Polskie Podziemie
w Pomorzu..., Gdańsk 2005,
s. 650, passim.

Ma. VI/15

Ostrian
Rudolf

